

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART
UITGAVE VAN HET NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT

18^e JAARGANG

WOENSDAG 2 AUGUSTUS 1933

No. 918

NEDERLANDSCH ECONOMISCH INSTITUUT.

Curatoren: Mr. G. Vissering, Voorzitter; Ir. A. Plate, Onder-
Voorzitter; C. H. van der Leeuw, Penningmeester; Mr. W.
M. van Lanschot; Mr. L. J. A. Trip; E. D. van Walree.
Directeuren: Prof. Mr. F. de Vries; Prof. Dr. N. J. Polak;
Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart, Directeur-Secretaris.

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN.

COMMISSIE VAN ADVIES:

Prof. Mr. D. van Blom; J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van
Lennep; Mr. K. P. van der Mandele; Prof. Dr. N. J.
Polak; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen
Baron Rengers; Prof. Mr. H. R. Ribbius; Jan Schilthuis;
Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerd lid: Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.

Redacteur-Secretaris: Dr. H. M. H. A. van der Valk.

Secretariaat: Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.

Telefoon Nr. 35000. Postrekening 8408.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement
volgens tarief. Administratie van abonnementen en adver-
tenties: Nijgh & van Ditmar N.V., Uitgevers, Rotterdam,
Amsterdam, 's-Gravenhage. Postchèque- en giro-rekening No.
145192.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in
Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 23,— per
jaar. Losse nummers 50 cents. Economisch-Statistisch
Kwartalbericht f 1,—. Leden en donateurs ontvangen
het weekblad en het Kwartalbericht gratis en een reductie
op de verdere publicaties.

Aangeteekende stukken: Bijkantoor Ruigeplaatweg.

1 AUGUSTUS 1933.

Slechts zelden is er een dergelijke sterke omkeer in den toestand van de geldmarkt voorgekomen als nu in de laatste tien dagen valt op te merken. Kon er in het vorige weekbericht nog gesproken worden van een zekere terughoudendheid en een tekort aan geld voor de inschrijving op het schatkistpapier, na de inschrijving trad er direct een sterke vraag in naar datzelfde papier, waarop bij de inschrijving niet voldoende gereflecteerd was en vrijwel iederen dag deed een daling zien van de discountrente van $\frac{1}{8}$ of $\frac{1}{4}$ pCt. Geopend op $3\frac{1}{16}$ pCt. was er aan het einde der week reeds voor $2\frac{1}{4}$ pCt. geld beschikbaar. De verlaging van alle tarieven van De Nederlandsche Bank met $\frac{1}{2}$ pCt. op Vrijdag was dan ook geheel volgens de verwachting en sloot zich geheel aan bij de geldmarkt. Ook voor callgeld was het aanbod dagelijks grooter bij afnemende vraag. Geopend op $2\frac{1}{4}$ pCt. werd gisteren voor 1 à $1\frac{1}{2}$ pCt. afgedaan, zoodat zelfs de maandwisseling hierop niet den minsten invloed had. De prolongatierente maakte geen uitzondering en daalde van $2\frac{1}{4}$ op $1\frac{1}{4}$ pCt.

Op den weekstaat van De Nederlandsche Bank blijkt de post binnenlandsche wissels te zijn afgenomen met f $1\frac{1}{2}$ miljoen; de beleeningen namen daarentegen met bijna f 2 miljoen toe. Tegenover een daling van den post papier op het buitenland van f 2,2 miljoen staat een iets grootere toeneming van de diverse rekeningen onder de activa der Bank.

De goudvoorraad is met f 10,6 miljoen vermeerderd; de voorraad zilver liep met bijna f 600.000 terug.

Onder de passiva der Bank vertoont de biljetten-circulatie een uitbreiding van f 27,4 miljoen. Het tegoed van het Rijk is met f 12,9 miljoen afgenomen, terwijl de saldi van anderen met bijna f 4 miljoen daalden. Het beschikbaar metaalsaldo bedraagt f 5,7 miljoen meer dan de vorige week. Het dekingspercentage bedraagt 79, evenals de vorige week.

* *

De wisselmarkt stond weder in het teeken van onzekerheid. De Dollar maakte de gekste sprongen en niemand weet ook maar bij benadering, welke mogelijkheden zich gedurende de nacht zullen openbaren. Maandag en vooral Dinsdag was de stemming zeer flauw, zoodat voor 1.77 werd afgedaan. In New-York was men om de een of andere reden van meening, dat de daling nu te ver was gegaan en Woensdagochtend werd Europa verrast door veel flauwere Amerikaanse noteeringen en kon men weder 1.80 maken. Ook de volgende dagen liep de koers, weliswaar met tijdelijke inzinkingen, als regel op, zoodat Vrijdag 1.86 werd betaald. Daarentegen was gisteren de stemming weder geheel omgekeerd en trad een daling in tot 1.79 à 1.80. Voor de overige wissels was de stemming mat. Ponden waren aangeboden en liepen gestadig langzaam terug. Daarentegen waren Fransche Francs iets minder flauw en stegen van $9.69\frac{1}{2}$ tot $9.70\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$, zoodat de goudaanvoeren minder werden. Vrije Marken waren gezocht, daarentegen registermarken sterk aangeboden en bijna een Gulden lager.

In verband met de veel ruimere geldmarkt waren termijnen veel gemakkelijker. Het agio voor drie maands Ponden daalde van 8 tot 4 à 5 cent en voor Francs van $9\frac{1}{2}$ tot 7 cent.

De goudhandel was vrijwel afgeloopen. Voor Sovereigns en baren ontbrak alle vraag. Alleen Eagles konden nog eenig agio doen op vraag voor Polen en de Baltische landen.

OMZETBELASTING.

Het verslag der Tweede Kamer over het wetsontwerp tot heffing eener Omzetbelasting is ongewild een krachtig pleidooi voor bestendiging van de medewerking der volksvertegenwoordiging, ook bij de crisiswetgeving. Het „gemeen overleg” met de Staten-Generaal, althans het eerste bedrijf van dit overleg, heeft tot resultaat gehad, dat de Minister van Financiën, na beraad met zijn ambtgenoot voor Economische Zaken, het ontwerp grondig heeft gewijzigd en een geheel ander stelsel van heffing ontworpen, dat niet de bezwaren meebrengt, die aan het oorspronkelijke ontwerp kleefden.

De voornaamste bezwaren tegen het oorspronkelijke ontwerp, dat van iederen verkoop, behoudens uitzonderingen, en van iederen invoer een percent belasting wilde heffen, waren de neiging tot uitschakeling van zelfstandige tusschenbedrijven en tusschenhandelaars, de bevordering van den invoer van eindproducten ten nadeele der binnenlandsche producenten en de bezwaring der exportindustrie; voorts nog de bevoorrechtiging van overheidsbedrijven en coöperaties. Men zie de bespreking van al die bezwaren in ons artikel in Econ.-Stat. Berichten van 1 Maart 1933, blz. 170/71.

Door een eenmalige heffing, gelijk de Minister thans voorstelt, zijn al deze bezwaren weggenomen. De belasting verliest daardoor het karakter, dat door haar naam wordt aangeduid, en verkrijgt bijna zuiver den aard van een verbruiksbelasting. Ook dit is een verbetering: mèt Dr. Tekenbroek¹⁾ meenen wij, dat eenig deugdelijk motief voor een werkelijke omzetbelasting niet is te vinden.²⁾ Wij juichen dus de wijziging van het stelsel en van den grondslag dezer belasting toe.

Deze wijziging leidt ertoe, dat niet meer de handeling van het verkoopen, maar het goed, dat zich op weg naar den consument begeeft, wordt belast. Daarbij wordt niet langer gevraagd, wie koopt of verkoopt — dus vervallen de vrijstellingen voor overheidsbedrijven en coöperaties — maar wordt het goed in beginsel één enkele maal belast.

Om dit beginsel van slechts éénmaal belasten te verwezenlijken kan men twee wegen kiezen: belasting zoo dicht mogelijk bij het verbruik of zoo dicht mogelijk bij de voortbrenging, resp. den invoer. De eerste weg was door ons aangegeven in het meergenoemde artikel van 1 Maart: heffing bij verkoop aan den kleinhandelaar of bij rechtstreekschen verkoop door producent of groothandelaar aan den verbruiker bij dezen verkoop, ware o.i. technisch niet al te bezwaarlijk geweest. Zeker 90 pCt. van de kleinhandelaars staan als zoodanig bekend en verkoopen uitsluitend in het klein; anderen, die rechtstreeks aan verbruikers verkoopen, doen zulks of regelmatig, of zij zijn vaste leveranciers van kleinhandelaars en staan dus steeds onder de voor deze belasting uit te oefenen controle. Zij, die tegelijkertijd producenten, groothandelaars en kleinhandelaars zijn, hebben gemeenlijk voor de laatste functie afzonderlijke organisaties of huisvestingen.

De Minister heeft echter den anderen weg gekozen: heffing bij de voortbrenging of den invoer, zoogenaamd bij de bron. Wellicht heeft de samenvoeging met de weelverteringsbelasting, die ook volgens dit stelsel zou worden geheven, tot deze keuze geleid. Er is echter een groot verschil tusschen deze laatste heffing op bepaald aangewezen eindproducten en een algemeene belasting op alle goederen, die niet zijn uitgezonderd. Bij gene bestaat geen mogelijkheid voor dubbele heffing, daar het te belaste goed bepaaldelijk is aangeduid, bij deze is de kans op her-

¹⁾ Zie Economisch-Statistische Berichten van 12 April 1933, blz. 297/99.

²⁾ Zie Economisch-Statistische Berichten van 8 Maart 1933, blz. 186/87.

INHOUD.

Blz.

OMZETBELASTING door Prof. Dr. N. J. Polak.....	602
De Indische bankpresident over den gouden standaard door Prof. Mr. Dr. G. M. Verrijn Stuart.....	603
Gunstige prijsbeweging niettegenstaande en hoewel verwrongen en bedreigd door de Dollar-misère door P. Tetrode Jr.....	606
AANTEKENINGEN:	
De financiële toestand van het Rijk en de te verwachten belastingmaatregelen.....	610
Het verslag van De Javasche Bank	611
MAANDCIJFERS:	
Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.....	613
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	614—620
Geldkoersen. — Wisselkoersen. — Bankstaten. — Goederenhandel	

haalde heffing, bij iedere gedaanteverwisseling van grondstoffen en tusschenproducten, groot.

Om die herhaalde heffing te voorkomen moest het ontwerp in een vrij ingewikkelde regeling vervallen. Grondstoffen en halffabrikaten moesten worden vrijgesteld, maar menig artikel is tegelijk eindproduct en grondstof of halffabrikaat. Vruchten zijn finale verbruiksware, maar tevens grondstoffen voor jam-, limonade- en conservenfabrieken en voor de banketbakkerij. Suiker evenzoo. Wollen garens gebruiken de huisvrouwen en de tricotagefabrikanten. Dientengevolge moesten naast een aantal objectieve vrijstellingen voor goederen, die om hun aard onbelast moesten blijven, allerlei subjectieve vrijstellingen, afhankelijk van de aanwending, die de koper aan het goed zou geven, worden mogelijk gemaakt.

Voor de objectieve vrijstellingen geeft het ontwerp twee tabellen, van welke de eerste limitatief bij de wet wordt vastgesteld en de tweede door de Kroon kan worden aangevuld. De eerste tabel bevat noodzakelijke levensbehoeften, welke men niet wil belasten (aardappelen, brood, margarine, peulvruchten, turf, spek, vet, water, zout), producten van noodlijdende agrarische bedrijven, welke men vermoedelijk ten behoeve der producenten onbelast wil laten (versche bloemen, doode en levende dieren, eieren in de schaal, granen, gras, hooi, stroo, versche groenten, planten, heesters en boomen), hulpstoffen voor zulke bedrijven (meststoffen) en eenige artikelen, die op belasting-technische of te raden motieven vrijstelling verkrijgen (diamanten, geschut, goud, granaten, projectielen). Deze tabel heeft dus met herhaalde heffing weinig uit te staan. Wel is dit het geval met tabel II, die allerlei artikelen bevat, welke vrijwel steeds als grondstof of halffabrikaat en nimmer of hoogst zelden als verbruiksgoed diënen (versche melk en karnemelk had men eer in tabel I een plaats gegeven; meel en bloem van granen zouden tezamen met de granen zelve of alle in tabel I, of alle in tabel II thuisbehooren).

Ten aanzien van de goederen, die nu eens verbruiksgoed, dan weer grondstof zijn, geeft het nieuwe artikel 13 een regeling voor subjectieve vrijstelling. Een fabrikant kan van of namens den Minister vergunning krijgen om goederen, die aan belasting onderhevig zijn, belastingvrij in te slaan. Daartoe moet hij die goederen bestellen op een speciaal formulier in duplo. De leverancier mag hem die goederen dan zonder betaling van belasting factureeren, één exemplaar van het formulier behoudt hij als bewijs van gerechtigdheid tot belastingvrije factureering, het andere exemplaar vergezelt de goederen en wordt door den koper aan den inspecteur der accijnzen opgezonden. Voorts kunnen fabrikanten krachtens

art. 15 teruggaaf verkrijgen van de belasting, die geacht wordt betaald te zijn over door hen als grondstof of halffabrikaat tot belastbaar product verwerkte goederen.

Tal van vragen dringen zich hier op. Hoe weet de leverancier, die een bestelformulier voor belastingvrij te leveren goederen ontvangt, dat de ontbieder vergunning heeft om die goederen belastingvrij te betrekken? Hoe controleert men de hoeveelheid vruchten, suiker, stroop, rijst, bloem, e.d., door den fabrikant van genotmiddelen, tevens exploitant van talrijke kruidenierswinkelfiliaalen, in zijn fabrieken verwerkt of in zijn winkel verkocht? Hij slaat ze wellicht tegenlijk in, nog zonder de bestemming te kennen. Evenzoo de modewinkelier met eigen ateliers. En hoe moet het, wanneer de wever, die vergunning heeft tot belastingvrijen inslag van garens, om een of andere reden die garens ten deele weer onverwerkt verkoopt? Moet de schroevenfabrikant belasting betalen voor de schroeven, die de fabrikant van machine-onderdeelen van hem betreft, krijgt deze dan weer restitutie voor die schroeven bij betaling van belasting voor afgeleverde onderdeelen, wordt laatstvermelde belasting dan weer aan den machinefabrikant gerestitueerd, enzovoort? Wij vreezen, dat de moeilijkheden legio zullen zijn, geringer dan die, welke de Minister verwacht bij heffing van den voorlaatsten verkoop. Maar de praktijk zal moeten uitwijzen, of de moeilijkheden te overwinnen zijn. In ieder geval is het nieuwe ontwerp vergeleken bij het oude, een groote verbetering.

Enkele bijzonderheden mogen nog worden vermeld. De heffing zal niet, gelijk vroeger was beraamd, 1 pCt. bedragen op iederen omzet, maar 4 pCt. op den eersten omzet, of, voor zoover het goederen betreft, waaraan een tabel (een andere dan de zoeven bedoelde) weeldekarakter toekent, 10 pCt. van den eersten omzet. Bij invoer wordt een bijzonder invoerrecht van 4, resp. 10 pCt. geheven, en daarenboven een „niet-bijzonder” invoerrecht van 1, resp. 2 pCt. Dit laatste invoerrecht draagt een compenserend karakter.

Vrijgesteld van belasting, onder de tabel, die de goederen voor noodzakelijk levensonderhoud aanwijst, zijn dag- en weekbladen. De Nederlandsche Uitgeversbond vroeg ook vrijstelling van boeken en tijdschriften. Inderdaad is het goedkoop houden van goede, verheffende lectuur een cultureel belang van de eerste orde. Maar aan de andere zijde is belasting van amusements- en prikkellectuur alleszins gemotiveerd. Is er geen regeling te treffen, waarbij een Commissie, te benoemen en werkzaam te stellen met medewerking of onder de auspiciën van den Uitgeversbond en de Vereeniging tot bevordering van de belangen des Boekhandels, van ieder boek of tijdschrift (inclusief dag- en weekbladen) vaststelt, of het zal behooren tot de belastingvrije werken van kunst, wetenschap, bedrijfsdienst of ontwikkeling, dan wel tot de met het hoogste tarief van 10 pCt. te belasten vermaaklectuur? Immers, iedere aankoop van een thriller, een pornografisch weekblaadje, een detective-roman of een onbenullig liefdesgeschiedenisje is een weldevertering, iedere aankoop van een kunstwerk of een studieboek is een sociale handeling.

Als fabrikant — d.w.z. als degene, op wiens verkoop de belasting wordt geheven — wordt aangeduid degene, die hier te lande goederen teelt, voortbrengt, vervaardigt, bereidt of bewerkt. Ook de tuinder, de landbouwer, de visscher, de ambachtsman is dus fabrikant. Is dan ook, in artikel 13, een kas, een boerderij, een visscherschuit of een pothuis als een fabriek aangeduid? Zou de term producent hier niet zuiverder zijn? Ook fabrikant is geen zuiver Nederlandsch woord, en het heeft òn in het spraakgebruik, òn in de economie een speciale beteekenis, zoodat het bezigen van dit woord in ongekend ruimen zin verwarring zou stichten.

P.

DE INDISCHE BANKPRESIDENT OVER DEN GOUDEN STANDAARD.

De President van De Javasche Bank opent zijn laatste Jaarverslag, waaruit wij elders in dit nummer nog het een en ander hebben weergegeven, met een uitvoerige beschouwing over de geldpolitiek, welke door de onderscheiden landen in de achter ons liggende jaren is gevolgd. Dit geheele betoog is een doorlopend requisitoir tegen de landen, die den gouden standaard hebben verlaten. Deze hebben, aldus de Bankpresident, de economische ontredering in de rest van de wereld belangrijk doen toenemen zonder binnen hun eigen grenzen te geraken tot die verbetering van het economisch leven, welke zij van het loslaten van den gouden standaard hadden verwacht. Had men gehoopt door middel van monetaire maatregelen de conjunctuur tot omkeer te kunnen dwingen, zoo heeft, aldus Mr. van Buttingha Wichers op blz. 13 v.v. van zijn verslag, „de praktijk van het afgelopen jaar, door eene met de zoeven aangeduide theorie op alle wezenlijke punten *strijdige* ontwikkeling, derzelve onjuistheid, of beter: onvolledigheid, op naar het voorkomt overtuigende wijze aange-toond”. En na dan vervolgens op grond van een aantal statistische gegevens betreffende de ontwikkeling van enkele „papierlanden” (in hoofdzaak Engeland en Zweden) enerzijds, een aantal „goudlanden” anderzijds, de bovenstaande meening nader te hebben toegelicht, komt de President op blz. 38 v.v. van zijn verslag tot de volgende uitspraak:

„Dat onder die omstandigheden het landsgewijze stap voor stap verlaten van den gouden standaard of devalueeren van de geldeenheid, hetwelk practisch slechts op het — wellicht zelfs slechts tijdelijk — inhalen van nadeelige wisselkoersverschillen ten opzichte van andere landen neerkomt, tot de overwinning van de crisis als zoodanig geenerlei positieve bijdrage kan leveren (cursiveering van ons. V. S.), lijkt duidelijk en door de praktijk van de afgelopen periode bewezen. Maatregelen als de zoo juist gememoreerde zijn in wezen slechts *symptoom*-bestrijding en laten de oorzaken van den bestaanden toestand onaangetaast.”

Niet bij het geldwezen, niet bij den gouden standaard moeten de oorzaken van deze crisis worden gezocht; zij liggen elders. Men moet deze crisis dan ook niet langs monetairen weg bestrijden, doch geraken tot herstel van den internationalen handel op basis van gezonde productieverhoudingen. Verlaat men den gouden standaard, dan leidt dit, volgens den Indischen Bankpresident, tot een gevaarlijke waarde-onvastheid van het geld.¹⁾

Ook degenen, die, als schrijver dezès, het groot deel van het betoog van den Indischen Bankpresident niet kunnen onderschrijven, en die in de gegeven omstandigheden den gouden standaard niet langer een deugdelijke basis voor het ruilmiddel achten, kunnen Mr. van Buttingha Wichers slechts dankbaar zijn voor de zakelijke en rustige wijze, waarop hij deze quaestie in zijn jaarverslag heeft behandeld. De President heeft het door hem behandelde vraagstuk geplaatst in de sfeer van nuchtere en kalme beoordeeling, waarin het thuis behoort. Gevoelsargumenten, maar al te vaak in de discussie over het geldwezen gebruikt, komen in het betoog van den geachten schrijver niet voor. De „immoraliteit” van het opgeven van een standaard, dien men niet langer wenscht, laat Mr. van Buttingha Wichers terecht buiten beschouwing en de befaamde uitspraak, dat het verlaten van den gouden standaard als zoodanig reeds „muntvervalsching” zou beteeken-

¹⁾ Dat de Indische Bankpresident inderdaad den gouden standaard met waardevastheid van het geld identificeert, blijkt uit een verdere uittaling in het verslag, waarin de schrijver als zijn meening te kennen geeft, dat Indië, dat aan het goud vasthield, daarmede een „waardevast ruilmiddel” heeft behouden (blz. 40).

nen, zal men in het hier besproken verslag van dezen Bankpresident niet aantreffen.

* *

Het is niet onze bedoeling om thans nogmaals uiteen te zetten, waarom wij in de gegeven omstandigheden handhaving van den gouden standaard nadeelig en irrationeel achten. De lezers van dit weekblad kennen de gronden, waarop wij een aan het goud gekoppeld ruilmiddel niet waardevast, doch juist waarde-onvast achten.¹⁾ Wel willen wij daarentegen nagaan, of de gronden, waarop Mr. van Buttingha Wichers zijn afkeurend oordeel over de „papierlanden” en inzonderheid over de „sterlingclub” baseert, al dan niet steekhoudend zijn te achten. Wij zullen ons daarbij houden aan het door hem zelf gebezigde statistische materiaal, dat slechts loopt tot het begin van dit jaar, terwijl wij evenals de Bankpresident de monetaire experimenten van de Vereenigde Staten buiten beschouwing zullen laten.

Vooropgesteld moge daarbij worden, dat wij het met den Bankpresident eens zijn, dat het opgeven van den gouden standaard door Engeland in 1931 voor de rest van de wereld nadeelig is geweest, omdat het buiten Engeland tot een groote toeneming van het deflatieproces heeft gevoerd. Het lijkt geen twijfel, dat internationale „Verständigung” over een redelijke toepassing van den gouden standaard met het doel om het geld in de geheele wereld zoo waardevast mogelijk te maken, zeker veel beter geweest ware dan de op het Engelsche voorbeeld door de overwegende meerderheid der landen gevoerde, nationaal georiënteerde geldpolitiek. Intusschen, men kan daarover treuren, het feit ligt er nu eenmaal, dat geldpolitiek op basis van een bruikbaren internationalen standaard thans een onmogelijkheid is. En de vraag rijst daarom: is loslating van het goud voor de betrokken landen relatief beter dan vasthouden daaraan en kunnen zij daardoor, althans binnen de eigen landgrenzen, de economische depressie doen afnemen, aldus het gebied, waarop deze werelddepressie werkt, beperkende?

Voorts kan nog op een tweede punt worden gewezen, ten aanzien waarvan wij de opvatting van den Bankpresident geheel kunnen deelen. Het loslaten van het goud en het streven naar een rationeel „management” van het van zijn goudbasis losgemaakt ruilmiddel beteekent als zoodanig volstrekt niet, dat op slag alle moeilijkheden der huidige depressie zouden zijn overwonnen. Ook onzerzijds is meermalen betoogd, dat het loslaten van het goud slechts de opheffing van één der bestaande belemmeringen voor het economisch herstel beteekent, doch dat daarnaast nog op tal van punten (inperking van de productie van goederen met onelastische vraag, opheffing van handelsbelemmeringen, egalisatie van loonen in verschillende bedrijven, verlaging in sommige landen van het geheele peil der reeds in de hausse te hooge geldloonen, reorganisatie of liquidatie van in de hausse overgekapitaliseerde bedrijven, om slechts deze vraagstukken te memoreeren) een pijnlijk aanpassingsproces moet plaats vinden.

Ons verschilpunt met Mr. van Buttingha Wichers bestaat echter hierin, dat hij van meening is, dat dit aanpassingsproces zich moet voltrekken op basis van den gouden standaard, omdat alleen deze waardevastheid van het geld waarborgt, terwijl wij van meening zijn, dat deze standaard thans juist tot waarde-onvastheid leidt, getuige de groote deflatie in de achter ons liggende jaren. Waar wij nu staan eenerzijds voor de *onmogelijkheid* om het economisch

¹⁾ Zie ons artikel over „De toepassing van den gouden standaard” in Econ.-Stat. Ber. van 21 Juni jl. en ons naschrift bij het artikel van den heer A. A. van Sandick in Econ.-Stat. Ber. van 5 Juli jl.

herstelproces langs den weg van *internationaal overleg* te volvoeren, en anderzijds voor de *noodzakelijkheid* om *binnen de eigen landsgrenzen* het economisch leven zoo goed mogelijk weder op gang te brengen, daar zullen wij de vraag hebben te bezien, of, van land tot land beschouwd, de „papierlanden” met hun monetaire politiek in de verkeerde richting hebben gewerkt, zooals de Bankpresident meent, dan wel of juist het omgekeerde het geval is, gelijk wij meenen.

Het geschilpunt is hiermede, naar het ons voorkomt, voldoende omschreven. Thans komen wij tot de verschillende argumenten, door Mr. van Buttingha Wichers in zijn verslag aangevoerd.

* *

In de eerste plaats, aldus de Bankpresident, hadden de voorstanders van een „managed currency” gehoopt, dat de door hen voorgestane politiek zou hebben geleid tot een algemeene prijsstijging in de landen, die het goud zouden verlaten, en dat de daaruit in de „papierlanden” ontstaande opleving ook in andere landen een gunstigen terugslag zou hebben gehad. Deze prijsstijging nu is uitgebleven: in Engeland is na een aanvankelijk oploopen van de groothandelsindex weder een daling ingetreden; in Zweden kon bijna voortdurend stabiliteit van groothandelsprijzen worden waargenomen, terwijl de prijzen in de goudlanden sterk zijn gedaald.

Deze feiten kunnen uiteraard worden toegegeven. Doch wij vragen ons af, welke betekenis het argument als zoodanig eigenlijk heeft. Indien inderdaad zekere verwachtingen op dit punt teleurgesteld zouden zijn, zoo gaat het toch momenteel alleen om de vraag, wie er relatief beter aan toe zijn geweest, de *goudlanden* met een *sterke daling van de groothandelsprijzen*, dan wel de *papierlanden met een betrekkelijk groote stabiliteit*. Het antwoord schijnt niet twijfelachtig. Wij kunnen dan ook met den besten wil niet inzien, dat er uit den loop der groothandelsprijzen, waaromtrent wij nog enkele cijfers laten volgen, met betrekking tot de door den Bankpresident beschouwde periode, eenig argument *tegen* de politiek der papierlanden kan worden aangevoerd, zoodra men de zaken niet langer van internationaal, doch van het in de huidige omstandigheden alleen aanvaardbare nationale standpunt beziet.

	Sterling-index „The Economist”	Zweden ³⁾	Ver. Staten (Irving Fisher)	Frankrijk	Nederland
Sept. 1931	100 ¹⁾	100	100 ¹⁾	100 ¹⁾	100
Febr. 1933	100 ²⁾	95	80,2 ²⁾	88,1 ²⁾	81,3
Daling in %	—	5	19,8	11,9	18,7

¹⁾ 18 Sept. '31. ²⁾ 8 Febr. '33. ³⁾ Maandgemiddelden.

Bovenstaand staatje werpt een eigenaardig licht op de volgende uitlating, die wij op blz. 28 van het verslag aantreffen: „De gehoopte en aanvankelijk door velen verwachte stijging der groothandelsprijzen, van waaruit het economisch herstel een aanvang zou nemen, bleef niet slechts uit, *doch maakte zelfs in het voornaamste niet-goudland — over de geheele periode beschouwd — voor eene verdere daling plaats*” (cursiveering van ons. V. S.).

Wanneer men in aanmerking neemt, dat de President met deze beschouwing toch alleen maar het oog kan hebben gehad op de periode, *volgende* op het verlaten van het goud — wat daarvoor geschiedde, heeft immers met de loslating van den gouden standaard niet te maken — en wanneer men dan ziet, dat het indexcijfer der sterlingprijzen juist in de maand, waarop hij zijn statistiek afsluit, precies gelijk is aan dat van 18 September 1931, zoo meenen wij waarlijk wel gerechtigd te zijn, de in het verslag

op den loop der groothandelsprijzen tegen het loslaten van het goud gebaseerde beschouwing waarde- loos te mogen verklaren.

Ten aanzien van de verhouding van groothandels- prijzen tot de kosten van levensonderhoud moet de President erkennen, dat het aanpassingsproces, dat in de goudlanden van de laatsten wordt gevorderd, pijnlijk en moeielijk is, al meent hij daaraan dan ook te moeten toevoegen, dat de aanpassing op korten termijn, noodzakelijk geworden door valutaconcurrentie, in de tweede helft van 1932 grootendeels was voltooid.

Wij missen het bewijs voor deze laatste uitlating. Overigens komt het ons voor, dat, voorzover de beschikbare cijfers hier een conclusie toelaten, deze zeker eerder ten voordeele der papierlanden, dan van de goudlanden uitvalt. Als men mag aannemen, dat een stijgende marge tusschen groothandelsprijzen en levenskosten in tijden van depressie een der symptomen van den ontwrichtten toestand is, en dat dus een stijging van deze divergentie op een toeneming der ontwrichting wijst, zoo spreekt, dunkt ons, de volgende vergelijking tusschen Nederland en Engeland voor zichzelf:

	Engeland		Nederland	
	Groothandels-index	Index Levensonderh.	Groothandels-index	Index Levensonderhoud ¹⁾
Sept. 1931	100	100	100	100
Febr. 1933	100	96,4	81,3	91,2 ²⁾
Daling	0	3,6	18,7	8,8

¹⁾ Amsterdam. ²⁾ Maart 1933.

Verder beroept de Bankpresident zich op den loop der productie-indices in 1932. Hij wijst erop, dat in dat jaar inzonderheid de Zweedsche productie-index een scherpe val heeft vertoond.

Beschouwt men nu echter de belangwekkende grafiek, die in het verslag is opgenomen (blz. 33), zoo ontwaart men, dat ondanks alle fluctuaties *Groot-Brittannië en Zweden bovenaan* staan in de rij der daar in beeld gebrachte landen en dat zich de rest (Frankrijk, België, Duitschland, Tsjecho-Slowakije en Ver. Staten) op een aanmerkelijk lager niveau bevindt. De conclusie schijnt al weder niet twijfelachtig.

Vervolgens wordt de werkloosheid besproken. Dat in dit opzicht de verwachtingen van hen, die het goud hebben losgelaten, volstrekt niet vervuld zijn, hebben ook wij meermalen uiteengezet.¹⁾ Daarover kan ook moeilijk enig meningsverschil bestaan. Men behoeft slechts een blik te werpen op de nog steeds bijzonder angstwekkende werkloosheidscijfers van Engeland om zich daarvan te overtuigen. Naast monetaire maatregelen zal, als men niet tot een politiek van bedenkelijke inflatie wil komen, zeker in Engeland nog een pijnlijk loonaanpassingsproces moeten plaats vinden.

Doch dit wettigt nog niet de conclusie, dat nu de geheele opzet van de monetaire politiek der papierlanden zou hebben gefaald. Immers, ook hier komt het niet aan op den loop der cijfers in een of meer papierlanden, doch op een *vergelijking* van den loop der werkloosheid in deze landen met die in de goudlanden. De Indische Bankpresident geeft op blz. 35 van zijn verslag een staatje, waaraan wij enkele cijfers betreffende Engeland en Zweden enerzijds, Frankrijk, België en Nederland anderzijds ontleenen, en op grond waarvan wij de percentsgewijze toeneming van de werkloosheid in het tweede en derde kwartaal van 1932 hebben berekend, vergeleken met de overeenkomstige kwartalen van 1931. De conclusie ligt al weder voor de hand.

¹⁾ Ook in verschillende afleveringen van het „Economisch-Statistisch Kwartaalbericht” werd dit punt meermalen in bovenstaanden zin behandeld, met name bij de bespreking van Engeland.

	Groot Brittannië ¹⁾	Zweden ¹⁾	Frank- rijk ²⁾	België ¹⁾	Neder- land ¹⁾
1931 2e kwartaal ..	16,0	14,4	59.288	9,0	12,7
1932 2e kwartaal ..	17,0	20,1	319.619	15,8	26,2
1932 in % van 1931	106	140	539	209,	206
1931 3e kwartaal ..	16,8	13,1	53.982	9,7	14,8
1932 3e kwartaal ..	17,4	20,4	297.109	19,1	30,0
1932 in % van 1931	104	156	550	197	203

¹⁾ % geheel werkloozen. ²⁾ Aantal geregistreerde werk- oozen.

Tenslotte bespreekt de President den interna- tionalen handel, die in de periode, volgende op den val van het Pond, een aanmerkelijken quantitativen achteruitgang heeft vertoond. Ook hier echter zij men voorzichtig met gevolgtrekkingen ten aan- zien van de monetaire politiek. Zoo trekt het bij be- schouwing van de op blz. 36 van het verslag afge- drukte grafiek de aandacht, dat de uitvoer van Eng- land zich quantitatief over het geheel wist te hand- haven, terwijl die der goudlanden weliswaar in de tweede helft van 1932 een zekere stijging vertoonde, doch over het geheele jaar op een zeer aanmerkelijk verlaagd peil bleef in vergelijking met 1931. Ook hier kan men dus niet zeggen, dat een veroordeelend vonnis ten aanzien van de papierlanden zonder meer gemotiveerd zou zijn. Van de door den President be- schouwde papierlanden toch geeft Zweden weliswaar een minder gunstig beeld, doch van Engeland kan men dat allerminst zeggen.

Ook over de onderlinge verhouding van verschil- lende papierlanden is de President niet te spreken. Schrijvende over de z.g. „sterlingclub”, waarvan door onderlinge koersafwijkingen niet veel is overgeble- ven, geeft hij als zijne meening te kennen, dat nu wel met volslagen zekerheid is aangetoond, dat het onuitvoerbaar is om de wisselkoersen van een aantal papierlanden in vast verband met elkander te brengen.

Wij achten deze quaestie in verhouding tot de andere gebezigde argumenten niet van overwegend belang, doch zouden er op willen wijzen, dat het argument volstrekt niet opgaat. De z.g. „sterling- club” is van den aanvang af een los verband ge- weest. Wil men de valuta van een aantal landen los van het goud aan elkander verbinden, dan moet dat geschieden door middel van een gemeenschappelijke geldpolitiek, gesteund op Pegging-Agreements en dergelijke hulpmiddelen. Daarvan is, voor zoover ons bekend, bij de „sterlingclub” geen sprake geweest. Dat de koersen der daartoe behoorende landen uit- eenliepen, bewijst dus hoogstens, dat men in dit geval geen echte „club” had, doch zeker niet, dat een „valutaclub” als zoodanig nimmer mogelijk zou zijn.

Zoo wil het ons dus voorkomen, dat de argumen- ten van feitelijken aard, waarop de President van De Javasche Bank zijn veroordeelend vonnis ten op- zichte der papierlanden heeft opgebouwd, eer tegen, dan vóór het door hem ingenomen standpunt pleiten. Wie de stelling wil verdedigen, dat het loslaten van het goud den landen, die daartoe overgingen, geen baat heeft gebracht, zal dit, naar het ons voorkomt, op grond van betere argumenten hebben te doen, dan die, welke de Indische Bankpresident aanvoert. Wan- neer de geachte schrijver meent, dat de politiek der papierlanden geen „positieve bijdrage” tot het oplos- sen der crisis heeft geleverd, zoo zal men daartegen- over op grond van de gegevens van den Bankpresi- dent zelf moeten stellen, dat de door hem genoem- de „papierlanden laatstelijk minder hebben geleden dan de goudlanden, hetgeen minst genomen het ver- moeden wettigt, dat in een tijd, waarin een inter- nationale geldpolitiek onmogelijk is, de nationale politiek van een eigen „managed currency”, los van het goud, toch nog zoo kwaad niet is. Dat in geen

dezer landen de depressie reeds heeft plaats gemaakt voor een hausse, moge waar zijn, doch pleit niet tegen hun geldpolitiek. Het terloops in den aanvang van het verslag door den President toegegeven feit, dat deze landen „in geringere mate” dan de goudlanden de bedenkelijke gevolgen der economische ontwrichting ondervonden (zie blz. 14, regel 16 v.o., van het Verslag), vormt de „positieve bijdrage”, welke deze landen zelve hebben weten deelachtig te worden, en wel doordat zij zich, hoe gebrekkig vaak ook, hebben onttrokken aan de werking van een geldstelsel, dat wegens zijn groote waarde-onvastheid en wegens de onmacht der landen, om daarop in gemeen overleg de noodige correctie toe te passen, fnuikend is geworden voor de economische ontwikkeling.

Tot slot nog een zeer korte opmerking over Indië. Zooals uit het elders in dit nummer opgenomen citaat blijkt, acht de President der Javasche Bank de handhaving van den gouden standaard daarom voor Indië een voordeel, omdat daardoor de ruilvoet van het land is verbeterd. Het geld bleef „waardevast” en de prijzen van importartikelen daalden laatstelijk meer dan die van uitvoergoederen.

Dit laatste feit moge op zichzelf heugelijk zijn, het laat zich in den gedachtengang van den schrijver slechts hieruit verklaren, dat *andere* landen den gouden standaard opgaven en zich daardoor op de Indische markt een goede positie konden verschaffen. De fout, die de President anderen op scherpe wijze verwijt, vormt dus de basis van het voordeel voor Indië, waarover hij zich zoo verblijd betoont.

Hoe het echter mogelijk zal zijn om bij stijgende geldwaarde als gevolg der deflatie duurzaam te blijven voldoen aan de groote schuldenlast der Overheid, op welke wijze men het door deflatie verliesgevendere particuliere kapitaal uit de periode van onder den gouden standaard noodzakelijke afschrijving weder naar een tijd van nieuwe activiteit wil brengen, en hoe het gaan moet met de positie van de in Indië importeerende goudlanden, in hun verhouding tot de „papierlanden”, die daar door loslating van de onbruikbare goudbasis een voorsprong hebben, ziedaar evenzoo vele vragen, die ons vervullen met een zorg, die ons waarlijk alle vreugde over de geringe verbetering van Indië's ruilvoet ontnemt.

G. M. V. S.

GUNSTIGE PRIJSBEWEGING NIETTEGENSTAANDE EN HOEWEL VERWRONGEN EN BEDREIGD DOOR DE DOLLAR-MISÈRE.

Het is nog niet zoo heel lang geleden, dat de vrees voor loslating van den gouden standaard in de Vereenigde Staten, die reeds in begin Maart sterk was aangewakkerd door de beperkingen, opgelegd aan den gouduitvoer vandaar, bewaarheid werd. Maar toch lang genoeg, om rechtstreeks uit die loslating voortvloeiende stoornissen aan het licht te brengen van verreikende strekking in de richting van menig weg, waarlangs de prijzen zich bewegen.

Deze stoornissen konden niet uitblijven, omdat het gouduitvoerverbod uit de Vereenigde Staten door de ontwrichting van de Dollar-wisselkoersen, die onvermijdelijk uit dat verbod moest voortvloeien, een deel van het meermalen uiterst gewichtige en niet altijd onverdeeld heilzame contact tusschen den gang van zaken in Amerika en dien in de overige wereld uiteraard verloren moest doen gaan. Want de onberekenbaarheid van den Dollar-wisselkoers beteekent weer nieuwe ernstige belemmering van het ruilverkeer met en in den vreemde en derhalve andermaal stoornissen in de prijsbeweging, nieuw wantrouwen, dat die stoornissen nog doet toenemen, en dus wéér vele stappen in de verkeerde richting op den weg, die naar den wederopbouw leidt. Bovendien worden in Amerika verdere ook monetaire maatregelen overwogen, die het evenwicht in en binnen de wereldduis-

houding met nog andere en niet minder bedenkelijke stoornissen bedreigen. Immers deze maatregelen kunnen aanleiding geven, dat de vlucht uit den Dollar, welke nu niet meer opgevangen kan worden en bedwongen door gouduitvoer, van dien aard wordt, dat daardoor met de wisselkoersen van die valuta de Vereenigde Staten minst genomen een flink stuk achteruit worden gezet.

Bedenkt men voorts, hoe ook deze vlucht uit de valuta, één van de machtigste belagers van den economischen vooruitgang, waartegen in Engeland reeds maatregelen moesten worden genomen, een rechtstreeksch gevolg is van de weergalooze contractbreuk, welke ligt besloten in die loslating van den gouden standaard, zonder dat de wisselkoersen daartoe aanleiding gaven, dan bestaat er vooralsnog alle aanleiding voor de ernstige vrees, dat er, mede door de reacties elders, op den duur het tegenovergestelde bereikt wordt van de verbetering in den wereldtoestand, die mede met die depreciatie is bedoeld.

Onwillekeurig dringt zich hier een vergelijking op met de omstandigheden, waaronder het besluit tot loslating van den gouden standaard in Engeland werd genomen. Toen gelijk nu dobberden ten tijde van die beslissing de meest bevoegde en geïnteresseerde machthebbers op of nabij den Atlantischen Oceaan en werd de internationale samenwerking op hoogst bedenkelijke proef gesteld. Er zijn echter belangrijke verschillen. Zoo is er veel meer plaats voor twijfel aan de noodzakelijkheid van de depreciatie van den Dollar; veel meer plaats ook dit besluit als uiting te zien van de juist in dezen tijd zoo gevaarlijke, maar daarom nog niet minder tastbare neiging naar monetaire middelen, die erger blijken dan de kwaal. Sinds den val van het Pond had menig een ook in ons land ten deele reeds met zichtbaar gevolg zich weten op te werken tot het besef, dat ook deze crisis weer overwonnen begon te worden. Echter is de Amerikaansche betalingsbalans niet zoo ongunstig als indertijd de Engelsche. Bovendien heeft na de heropening van vele banken in Amerika de seizoenopleving, die door de voorafgegane sluiting onderdrukt was, krachtig door kunnen zetten. Ook heeft het (Amerikaansche) buitenland minder te lijden van den val van den Dollar dan het (Engelsche) buitenland indertijd van den val van het Pond, omdat èn zijn vlottende beleggingen in Dollars veel minder omvangrijk zijn geweest dan die in Ponden Sterling; èn omdat de Amerikaansche invoer minder groot is zoowel als minder bedreigd schijnt te worden door nieuwe invoerrechten en contingentieeringen dan indertijd de Engelsche, èn omdat de omvang van die depreciatie maanden achtereen belangrijk kleiner is gebleven dan die van het Pond Sterling.

Geen wonder, dat internationaal, ook dank zij Lusanne, de gevolgen van den val van den Dollar vooral in den beginne niet zoo ernstig zijn ingezien als die van den val van het Pond Sterling; dit blijkt ook hieruit, dat — in tegenstelling met September 1931 — de meeste effectenbeurzen in April jl. na dien val open zijn gebleven.

Een en ander kan echter niet wegnemen, dat de stoornissen als gevolg van de loslating van den gouden standaard in de Vereenigde Staten al spoedig tot een ernstige bedreiging zijn uitgegroeid van de vóór alles noodzakelijke en — sinds de heropening van de meeste banken daar te lande — zoo veelbelovend ingezette *reële stijging* van tal van *grondstoffenprijzen*. En dat, terwijl de oorzaken van die beweging naar boven — in hoofdzaak een vermoedelijk uiterst slechte tarwe-oogst in Amerika, een nieuw gouvernement daar te lande, dat van aanpakken wist (dit was al terstond bij zijn optreden gebleken uit den vasten wil toen tot handhaving van den gouden standaard), benevens de reeds genoemde seizoenopleving — als zoodanig eerst aan het begin van hun ontplooiing stonden. Om maar te zwijgen van de

beangstigende golf van vernieuwd wantrouwen, dien de val van den Dollar over de wereld en van de hernieuwde ontreding, die deze daardoor over de betalingsbalansen — men denke hier ook aan den uitslag van de Washingtonsche economische besprekingen — heeft gebracht.

* * *

Alvorens nader in te gaan op deze stoornissen, is nog een woord op zijn plaats over de vraag, of niet nog veel meer banken in de Vereenigde Staten gesloten zouden zijn, indien de gouden standaard niet was losgelaten daar te lande, en zoo ja, of in verband met den altijd nog précairen toestand van vele grondstoffen de belemmeringen, die dan uit die sluiting waren voortgevloeid voor de voornaamste gebruikers van grondstoffen: de Vereenigde Staten, niet een ernstige wijziging ten kwade in de economische ontwikkeling gebracht zouden hebben?

Hieronder zal nog nader aangetoond worden, dat men wijs doet aan het aandeel van de loslating van den gouden standaard in de Vereenigde Staten in de prijsstijging sindsdien slechts beperkte waarde toe te kennen. Daardoor wordt het onwaarschijnlijk, dat die loslating de sluiting van zóóveel banken belet zoude hebben, dat dientengevolge bedoelde wijziging ten kwade had kunnen intrreden.

Er is echter meer. De Emergency Banking Act van 9 Maart 1933 biedt ruimschoots gelegenheid tot een uitgifte van noodgeld, welke in staat is in belangrijke mate te voorzien in de bezwaren, verbonden aan het eventueel gesloten blijven van banken.

Daarbij komt nog, dat de phase, welke de conjunctuur reeds was ingetreden, vele weken vóór 17 April, den laatsten dag waarop de wisselkoersen van den Dollar nog in de buurt van hun goudpariteit noteerden, niet onbelangrijk de kans had verzwakt op een druk op de prijzen van welke zijde ook, dus ook van de zijde van banksluitingen. Hoe de aanvankelijk nog latente verbetering der conjunctuur meer en meer merkbaar begon te worden in de eerste maanden van het loopende jaar, kan o.a. uit het volgende blijken.

Reeds is melding gemaakt van het primaire belang, dat de beweging der grondstoffenprijzen heeft voor het beloop der conjunctuur.

In de laatste maanden van 1932 was die beweging weer bijzonder teleurstellend geweest. In de eerste maanden van het nieuwe jaar schenen dan ook de meeste van de schaarsche stemmen verstild, die kort tevoren van iets minder ongunstige vooruitzichten hadden gesproken. Men denke slechts aan het ten einde loopen van het Hoover-régime met zijn toenemende reeks van banksluitingen, die in een volledig bankmoratorium zouden culmineeren, aan de politieke ontwikkeling in Duitschland, en aan het lot van de ontwapeningsconferentie.

En toch, sinds het begin van 1933 gingen die prijzen niet meer beteekenend achteruit (in Amerika viel ten tijde van bedoelde banksluitingen zelfs een lichte stijging op te merken), en was de economische ontwikkeling in menig land, hoewel heel wat minder gunstig dan kort na Lausanne, iets hoopvoller dan over dezelfde maanden van de onmiddellijk daaraan voorafgaande jaren. Sterke inperking van den omvang en kostprijsverlaging van veel industriële producten hadden reeds eenige verbetering in vrij wat rentabiliteitsvooruitzichten gebracht. Daarbij kwam de inperking van de grondstoffenvoorraden ook bij den tusschenhandel, die mede in verband met hun sinds lang veelal uiterst laag geworden prijzen belangrijken steun beloofde, voor een eenmaal aangevangen stijging in die prijzen.

Dat die stijging, dank zij eerder genoemde oorzaken, krachtig kon doorzetten in Amerika, toen President Roosevelt daar aan het bewind was gekomen, behoeft dan ook niet te verwonderen. En dit te minder, waar

ook in de niet-Amerikaansche wereld toen een opleving merkbaar werd.

Al mét al leek er dus weinig kans te bestaan op veel gesloten banken in de Vereenigde Staten, doordat en indien de gouden standaard daar gehandhaafd was gebleven; en nog veel minder kans dat, indien die kans zich toch had verwezenlijkt, van die sluiting voor het beloop der conjunctuur ernstige gevaren te duchten geweest zouden zijn. Terwijl er bovendien alle aanleiding bestaat voor de onderstelling, dat deze gevaren belangrijk minder dreigend zouden zijn dan die, welke over de wereld worden uitgestort door de lawine van klappen, welke de Amerikaansche Regeering in de gedaante van economische experimenten sinds (en met) haar overboord zetten van den gouden standaard toebrengeert aan wat vóór alles noodig is voor het doorzetten van de wederopleving: versterking en bevestiging van het vertrouwen.

* * *

Hoe die prijsstijging van grondstoffen ontaard is door en sinds den val van den Dollar — of juist: door en sinds den val van de Dollar-wisselkoersen tot ver beneden het Amerikaansche gouduitvoerpunt, één dag voor de officiële loslating van den gouden standaard — wordt duidelijk, wanneer men de van dag tot dag beschikbare cijfergegevens¹⁾ nader ontleeft. Immers dan blijkt — vgl. de tabel — dat deze stijging toen is gesplitst in een tak met een in den beginne geforceerd karakter, dat aan inflatie doet denken zoo goed als uitsluitend in Amerika, en een anderen met een herhaaldelijk prijsdrukkende werking voornamelijk buiten Amerika.

Van dat karakter van den eersten tak geeft allereerst een beeld de omvang van de stijging van de Amerikaansche groothandelsprijzen van grondstoffen (met een goeddeels internationale markt) gemiddeld over de eerste maand na de feitelijke loslating van den gouden standaard daar te lande (27 pCt. volgens Moody's dagelijksch indexcijfer). Daarbij komt, dat zoowel in goud (gemeten aan den New-Yorkschen wisselkoers van den Gulden) als in Ponden Sterling omgerekend, de stijging van dat indexcijfer over diezelfde maand (11 resp. 13 pCt. bedragende) eenzijdig weliswaar belangrijk is achtergebleven — overeenkomstig den val per saldo in de wisselkoersen op New-York — vergeleken bij diezelfde stijging uitgedrukt in papieren Dollars (27 pCt.). Maar anderzijds doet die stijging, in vergelijking met de gemiddelde prijsstijging van diezelfde goederen over de onmiddellijk hieraan voorafgaande periode, welke aanvangt bij de banksluiting in Amerika in (uiteraard gouden) Dollars uitgedrukt (14 pCt.), zoowel als in Ponden Sterling (13 pCt.) in plaats van een teruggang, gelijk de bijna drie weken langere duur van die periode laat verwachten, veeleer nog eenige toeneming zien. De verklaring voor den zooveel groteren omvang van deze latere opwaartsche beweging is intusschen wel goeddeels te vinden, wanneer men denkt aan hetgeen van de zijde van bovenbedoelde seizoen- en andere invloeden op 18 April jl. nog aan reële prijsstimulatie te wachten stond. Evenwel mag hierbij niet uit het oog worden verloren, dat het in aanzienlijke mate een onjuist motto is geweest; te weten de depreciatie van den Dollar, voor hun goede werking het tegendeel van bevorderlijk, waaronder deze prijsprikkels tot uiting zijn gekomen.

Bovendien zijn, nadat de eerste maand na den val van den Dollar voorbij was, al deze opwaartsche bewegingen van grondstoffenprijzen zoo goed als tot staan gekomen, niettegenstaande andere prijsopdrivende maatregelen van de regeering der Ver. Staten eerst toen meer merkbaar begonnen te worden, en eerst toen de Federal Reserve Banks, door hervatting na langen tijd van aankopen in de open markt

¹⁾ Die onderstaand uiteraard slechts voor een klein deel konden worden opgenomen.

van staatsfondsen, een — klein — begin hebben gemaakt met rechtstreeks inflationistische maatregelen. Weliswaar is Moody's indexcijfer nog enkele punten (6 pCt.) gestegen over de 5½ week nadien, vóór een nieuwe stijging van betekenis kon inzetten, maar daar staat tegenover een per saldo nog ruim één procent grotere depreciatie in de Dollar-wisselkoersen. Na den omvang, waarin de prijzen tevoren opgelopen waren, en in het licht van het seizoen, en van het prijsdrukkend effect — waarover straks nader — van de groote fluctuaties van den Dollar-wisselkoers, kan er achteraf echter weinig aanleiding zijn in deze, zij het dan te scherpe en daardoor onwelkome, reactie iets verwonderlijks te zien.

Het prijsdrukkend effect der Dollar-depreciatie (de tweede tak) spreekt het duidelijkst uit de omstandigheid, dat de opwaartsche beweging van — gedeprimeerde — Dollar-prijzen, in tegenstelling met menige verwachting, tot nu toe het best tot ontwikkeling kwam *niet* in tijden van de sterkste daling van de wisselkoersen van de Amerikaanse valuta (zooals van 18—19 April en van 27 April—1 Mei), maar wanneer deze koersen een betrekkelijke stabiliteit aan den dag legden (als van 19—27 April en van 29 April—18 Mei). Dit geschiedde in zulk een mate, dat de conclusie hier moet luiden, dat een scherpe daling in de Dollar-wisselkoersen de niet onbelangrijke stijging, die er sinds Maart in vele noteringen op de internationaal gewichtige Amerikaanse grondstoffenmarkten valt op te merken (de hoeveelste sinds 1930?) voor den duur van die daling, *buiten* Amerika, d.w.z. uitgedrukt in andere dan Dollar-valuta, in haar tegendeel wist te doen verkeerden; en *in* Amerika (in deprecierende Dollars uitgedrukt derhalve) in plaats van te stimuleren, op zijn best niet meer dan ongemoeid wist te laten. Terwijl daartegenover, in de tot nog toe eenige belangrijke periode van eenigermate geleidelijke Dollar-wisselkoersstijging (5—19 Mei) per saldo altijd nog een minstens even belangrijke prijsstijging in (apprecieerende!) Dollars viel te constateeren, en dus ook een nog veel belangrijker (de belangrijkste tot op heden) prijsstijging van diezelfde goederen uitgedrukt in goud en in andere valuta.

In hoeverre het feit, dat de grondstoffenprijzen in Amerika de tweede maand na den val van den Dollar zoo weinig veranderd meer zijn, ook te wijten is aan de toeneming van de fluctuaties in den Dollar-wisselkoers toen, valt natuurlijk niet precies uit te maken. Slechts kan men dit zeggen, dat de sterke stijging van grondstoffenprijzen in tijdvakken van afgenomen schommelingen in den Dollar-wisselkoers en ook, blijkens de nieuwsberichten, de belemmering van den handel met het buitenland van de Vereenigde Staten door zulke fluctuaties een prijsdrukkende werking van deze laatste waarschijnlijk maken. In zoverre als bovendien die fluctuaties hun oorsprong hebben gevonden in de depreciëring van dien koers en omdat schommelingen van dezen omvang alléén mogelijk zijn geworden, doordat men in Amerika den gouden standaard heeft losgelaten, zijn bijgevolg ook deze depreciëring en loslating van den gouden standaard aansprakelijk te stellen voor dien prijsdruk.

Deze gevolgen van den val van den Dollar zijn bovendien niet beperkt gebleven tot de Amerikaanse markten alléén. Immers in hoofdtrekken gelijksoortig, zij het meerendeels minder geprononceerd en daardoor minder belangrijk, is de invloed geweest van dien val op de andere grondstoffenmarkten, die internationaal veel te beteekenen hebben, d.w.z. op de Engelsche. Het in de tabel opgenomen indexcijfer van deze laatste is voor elken dag afzonderlijk sedert 18 April berekend met het oog op dit onderzoek, omdat een dergelijk cijfer totnogtoe, voorzover bekend, niet wordt gepubliceerd. Weliswaar is het wat primitief, omdat het berust op niet meer dan het rekenkundig gemiddelde van de prijzen op die markten van enkele metalen en granen, van suiker, rubber,

katoen en van lijnolie; maar dit neemt niet weg, dat het eenige belangrijke gevolgtrekkingen toelaat.

De eerste van deze is, dat de prijsstijging op de Engelsche markten, hoewel zeer belangrijk¹⁾ en, wat het voornaamste deel betreft, van ongeveer even langen duur als op de Amerikaansche, wat later is ingezet, hetgeen de opvatting bevestigt, dat deze stijging mede is uitgegaan van de Vereenigde Staten — echter toen gezonde prijsstimuleerende factoren (meerendeels dezelfde als die, welke de prijsstijging op de Engelsche markten in het leven hebben geroepen) daar nog verreweg de overhand hadden. Vervolgens blijkt daaruit, dat die stijging — *anders* dan die van bovenbedoelde Dollar-prijzen, die óók voor 18 April reeds omvangrijk was geweest — in hoofdzaak dateert van den tijd, *nadat* (in begin Mei) de grootste fluctuaties in den Dollar/Ponden-wisselkoers voorloopig, gelijk later zoude blijken, achter den rug waren. Belangrijke afmetingen heeft deze stijging evenwel eerst *later* aangenomen. *Niet eerder* echter, dan *nadat* een bedenkelijke daling van de goudwaarde van het Pond²⁾ gevolgd was door een stijging tot op een peil — van ongeveer vóór den val van den Dollar —, dat op redelijke bestendigheid bleek aanspraak te kunnen maken.

Intusschen heeft die prijsstijging, ook op de *Engelsche* goederenmarkten, sinds einde Mei ongeveer, veel minder blijvenden voortgang meer gemaakt, vermoed-

1933	Moody's indexcijfer (in \$) 31 December 1931 = 100	Wisselkoers op Amsterdam te New-York	Moody's indexcijfer in guldens (= in goud)	Wisselkoers op Londen te New-York	Wisselkoers op Londen te Amsterdam	Indexc. v. d. grond- stoffenpr. (in £) o. d. Engelsche markten	Indexc. v. d. grond- stoffenpr. op de En- gelsche markten in guldens (= in goud)	Moody's indexcijfer in Ponden Sterling
1 Maart	80.	40.48	79.4	3.40	8.46	80.	80.	80.3
10 Apr.	88.6	40.38	88.2	3.41	8.46	82.7	82.6	88.2
13 "	90.9	40.57	90.0	3.44	8.44	84.1	83.9	89.7
17 "	91.3	40.55	90.5	3.46	—	—	—	90.4
18 "	92.5	41.15	90.8	3.52	8.50	84.6	84.9	89.9
19 "	95.1	43.50	87.9	3.71	8.53	84.3	84.9	87.8
21 "	99.7	43.25	92.7	3.83	8.78	84.8	87.9	89.2
26 "	102.4	44.46	92.6	3.80	8.46	86.4	86.3	92.5
27 "	102.4	44.06	93.4	3.72	8.47	86.7	86.7	94.4
29 "	103.8	46.30	90.2	3.85	8.43	—	—	92.3
1 Mei	105.9	47.75	90.2	3.89	8.27	88.7	86.6	93.3
5 "	110.0	48.05	92.1	3.98	8.31	91.4	89.7	95.4
8 "	111.1	46.95	95.1	3.94	8.41	92.5	91.9	96.6
18 "	116.0	46.37	100.6	3.90	8.48	95.7	95.8	101.8
19 "	114.9	45.92	100.6	3.86	8.42	94.7	94.1	102.0
26 "	116.9	46.69	100.6	3.93	8.39	96.6	95.7	101.9
29 "	119.5	48.47	99.1	3.98	8.32	100.0	98.2	102.5
2 Juni	120.0	47.62	101.3	4.00	8.39	104.4	103.4	102.8
9 "	121.6	48.94	100.0	4.12	8.40	104.8	103.9	101.2
12 "	123.7	49.67	100.1	4.18	8.42	103.2	102.6	101.2
15 "	120.1	47.80	101.1	4.02	8.43	102.8	102.3	102.3
16 "	120.1	48.48	99.6	4.07	8.43	100.6	100.1	101.0
22 "	122.4	49.65	99.1	4.21	8.44	103.7	103.4	99.5
24 "	123.4	49.82	99.5	4.22	8.48	—	—	100.0
27 "	130.3	50.50	103.7	4.30	8.47	107.4	107.4	103.9
29 "	128.8	50.80	101.8	4.28	8.45	104.9	104.6	103.1
3 Juli	132.4	53.10	100.2	4.48	8.43	106.5	106.0	101.7
5 "	132.9	53.95	99.0	4.50	8.32	107.9	106.0	101.2
10 "	136.9	58.60	94.0	4.79	8.24	105.1	102.5	97.9
12 "	142.6	58.—	98.8	4.74	8.24	107.2	104.4	101.9
18 "	148.9	58.80	101.9	4.85	8.25	110.5	107.7	105.2
20 "	137.8	56.60	97.8	4.64	8.24	108.6	105.9	101.6
21 "	134.—	56.80	94.8	4.68	8.27	106.4	103.9	98.1
26 "	137.4	56.—	98.7	4.63	8.27	106.6	104.2	101.7
28 "	137.4	54.60	101.1	4.51	8.25	107.6	104.9	104.2
29 "	135.3	54.70	99.4	4.51	8.26	—	—	102.6
31 "	132.1	54.40	97.6	4.48	8.26	105.8	103.2	101.4
Pariteit:	40.20	—	—	4.8665	12.107	—	—	—

¹⁾ Men vergelijke ook de tabel op blz. LXXVIII en de grafiek op blz. LXXIX van het Economisch-Statistisch Kwartaalbericht van 19 Juli jl.

²⁾ Ten tijde waarvan, in tegenstelling met de toen waarschijnlijk opmerkelijke vlucht in het Pond Sterling, er dus blijkbaar allesbehalve sprake kon zijn van een opmerkelijke „vlucht” in de grondstoffen, in Pond Sterling verhandeld op de Engelsche markten.

delijk ook — ongetwijfeld tot misnoegen van de prijsstijgingsfanatici in de Vereenigde Staten —, vanwege het zoeven toegelichte fluctueerende beloop naar beneden van den Dollar-wisselkoers sinds toen.

Rest de vraag, in hoeverre kunstmatige maatregelen als de depreciatie van de Amerikaansche valuta aan eenerzijds, en anderzijds in hoeverre meer economische factoren als de conjunctuur, oorzaak zijn van de prijsbewegingen, die bovenstaand nader zijn toegelicht. Precies is dit natuurlijk niet uit te maken. Wel valt er iets naders over te zeggen, dat er op wijst, dat de plaats, die uit een oogpunt van verbetering van den economischen toestand in dit verband aan de conjunctuur moet worden toegekend, nog altijd van overwegend belang is te achten.

Immers hoewel er een duidelijk parallelisme en vaak opvallende gelijktijdigheid zijn op te merken tusschen de belangrijkste bewegingen van grondstoffenprijzen en goudwaardeveranderingen van Dollar en Pond — vooral in Amerika ¹⁾, hoewel daar te lande de binnenlandsche markt overweegt, en dus een onmiddellijke aanpassing van de marktprijzen aan de waardeveranderingen van de landsmunt niet altijd urgent schijnt — is de prijsstijging van vele van die goederen niettemin *voornamelijk* te constateeren geweest in tijden, waarin de fluctuaties in de betrokken wisselkoersen aanmerkelijk kleiner waren geworden dan nog kort tevoren. Een en ander aldus, dat in den loop van een periode van aanzienlijke toeneming in de tevoren bijna geheel verdwenen stabiliteit van de Dollar-wisselkoersen in de eerste plaats de prijzen op de grondstoffenmarkten in Amerika, en dat na zulk een toeneming in de tevoren tijdelijk aanmerkelijk verstoorde stabiliteit van de Pond Sterling-goudwisselkoersen het meest de prijzen op die markten in Engeland omhoog gingen. Weliswaar was de intensiteit, waarmede vele van die prijzen in Amerika gestegen zijn sinds den val van den Dollar van dien aard, dat die stijging zonder eenige „vlucht” in goederen en effecten moeilijk denkbaar was geweest, zelfs daar te lande, waar de prijsfluctuaties toch bijzonder heftig kunnen zijn, maar dit is niet in strijd met de hier uiteengezette en nog uiteen te zetten feiten, die de beperkte waarde aantoonen tot op heden van de rol, die de aftakeling van de landsmunt als prijsstimulans vervult.

Daarbij komt, dat die stijging der grondstoffenprijzen reeds van lang vóórdat er ernstig sprake was van een loslating van den gouden standaard in Amerika dateert; dat de oorzaken van die stijging ten tijde van die loslating als zoodanig eerst nog aan het begin van hun ontplooiing stonden; en dus dat de prijsstijging na 17 April, hoe verwrongen ook door den val der Amerikaansche valuta, in geenen deele op rekening gesteld mag worden van dezen val alléén — en mede in het licht van het eerder toegelichte evenmin in de eerste plaats.

Uit het bovenstaande valt wel te concluderen, dat de voor het oogenblik voornaamste prikkel voor de conjunctuur: de stijging der grondstoffenprijzen, zoo veel hinder en zooveel vervorming zonder fond ondervindt van de waarde onvastheid van den Dollar en zoo weinig steun, dat er alle reden bestaat voor de onderstelling, dat de wereld in dezen critieken tijd er aanmerkelijker gunstiger aan toe zoude zijn met een nog even stabielen dollar als vóór 18 April. De gevaren aan het uitblijven van de stabilisatie van die valuta verbonden behoeven hier geen nadere uiteenzetting.

Alleen zoude men over het peil waarop die stabilisatie ware door te voeren nog een enkele opmerking kunnen maken. Boven is gebleken dat er onder de bewegingen van betekenis in de goudwaarde van den Dollar één was, welke geen schadelijken invloed scheen te hebben op de prijsbeweging omhoog, te

¹⁾ Men vergelijke ook de tabel op blz. LXXVIII en de grafiek op blz. LXXIX van het Economisch-Statistisch Kwartaalbericht van 19 Juli jl.

weten de (slechts éénmaal voorgekomen) langzaam-aanvoortschrijdende stijging. Dit wijst erop, dat ook nu nog een peil, niet onbelangrijk hooger dan dat, waaromheen die valuta de laatste dagen schommelt, wenschelijk geacht zoude kunnen worden. Het spreekt vanzelf, dat men daarbij de aandacht gevestigd moet houden op de altijd nog zoo wisselvallige omstandigheden, waaronder die stabilisatie wordt doorgevoerd.

* * *

Uit het bovenstaande blijkt eens te meer de onjuistheid, om door monetaire maatregelen een herstel van de welvaart te willen bereiken. Niet het minst voor Amerika zelve, waar in economicis de grens tusschen natuurlijk en geforceerd vaak wordt overschreden. Met welk een heillooze gevolgen — jammer genoeg eerst op den duur, want anders zoude men er wel beter op letten —, behoeft wel niet nader betoogd.

Toch schijnt er een lichtpunt, wanneer men de conjunctuur-„phase”, aan welks begin men den Dollar zijn gouden voetstuk heeft ontnomen, in het licht van de betrokken valuta-ontwrichting vergelijkt bij die, bij den aanvang waarvan het Pond Sterling van zijn gouden basis werd gestooten. Immers niettegenstaande de nog altijd overgrote voorraden en productie van belangrijke grondstoffen is het verloop der conjunctuur sinds Paschen jl. minder verontrustend dan over de laatste 3½ maand van 1931.

Bovendien schijnt daarmede ook de vrees voor zuiver inflationistische maatregelen in Amerika op groote schaal althans voorloopig te kunnen verminderen. Immers, naarmate ook daar te lande het besef hiervan wakker wordt, althans het besef, dat met behulp van exceptioneele, monetaire maatregelen als deze voor de verbetering van de conjunctuur steeds minder bereikt kan worden, zullen ook het verlangen naar zulke maatregelen, zoowel als de verwachtingen, die men daarvan heeft, aan betekenis verliezen.

Heeft de wereld hier te maken met een mindere betekenis van den Dollar nu, dan in het najaar 1931 van het Pond Sterling?

Ongetwijfeld.

En, met een wat gunstiger gerichte conjunctuur-beweging?

Zeer waarschijnlijk.

* * *

Toch zal niemand na het bovenstaande in gemoede kunnen volhouden, dat President Roosevelt zijn experiment met den Dollar ziet slagen.

Immers veel meer dan grootscheepsche economische dislocatie, is met het verbod van gouduitvoer uit de Vereenigde Staten niet bereikt. Een dislocatie, die bovendien meer ruimte laat voor de vraag, in hoeverre zij de prijsstijging van grondstoffen *buiten* Amerika heeft belemmerd, dan voor die in hoeverre zij die *in* Amerika heeft bevorderd.

Daarom mede valt het te hopen, dat de resultaten van bedoeld experiment hen tot nadenken zullen stemmen, die wonderen verwachten zoowel voor de nivelleering over en weer in enkele landen van de productiekosten, als voor de aanpassingsmogelijkheden van hun betalingsbalansen, en daarmede voor de evenwichtige ontwikkeling in de toekomst van de wereldeconomie, van de nauwkeurigheid, waarmede vooraf berekenbaar zouden zijn een nieuwe goudwaarde van de betrokken valuta's, en — overeenkomstig de opvattingen van den Amerikaansche President vóór zijn ambtsaanvaarding — tot een nieuw peil verlaagde tariefmuren.

Als nu de *structuur*-veranderingen, waar de wereld op het oogenblik middenin zit, de *conjunctuur*-beweging, welke thans in gang is, maar niet in de naaste toekomst althans voorloopig op een minder belovend spoor drijven, en lijnloosheid en prijsprikkel van de soort als thans in de Vereenigde Staten tot uiting komen, de verwachtingen die deze bewe-

gingen naar boven schijnen te wettigen, den domper opzetten; — of erger nog: de internationale politiek deze verwachtingen onmogelijk weet te maken. Gelukkig maar, dat het een open vraag is, of deze politiek daartoe althans voor de naaste toekomst nog in staat zoude zijn.

* * *

Het bovenstaande dateert reeds vrijwel in zijn geheel uit de tweede helft van Juni. De wensch om een nog wat langer tijdvak van Dollar-depreciatie in het onderzoek te betrekken, was oorzaak, dat eerst thans tot publicatie wordt overgegaan.

Wat het verloop van de grondstoffenprijzen betreft over het tijdvak, na afsluiting van het bovenstaande verstreken, valt een toenemend streven op te merken naar prijsopdrijving in de Vereenigde Staten met behulp van allerlei andere middelen; onder deze middelen zijn de „codes”, die de productiekosten in sommige industrieën met wel 100 pCt. schijnen te verhoogen, sinds kort de voornaamste plaats gaan innemen.

Niettemin is de Dollar-wisselkoers, toen de voorloopige stabilisatie van deze van de baan was, een gewichtige rol blijven spelen bij de nog steeds uiterst belangrijke bewegingen der grondstoffenprijzen.

Na de mislukking der stabilisatiepogingen ging die wisselkoers zooveel omlaag (van 27 Juni—10 Juli met niet minder dan pl.m. 15 pCt.; zie ook de tabel), dat Moody's index daardoor, niettegenstaande deze reeds 23 Juni niet onbelangrijk was begonnen te stijgen, ook in goud en Ponden Sterling omgerekend, per saldo een leelijke inzinking vertoonde. De index voor de Engelsche grondstoffenmarkten vertoonde over dit tijdvak overeenkomstige, zij het vrij wat minder scherpe reacties als de noteeringen op de Amerikaansche markten, ongerekend in goud en Ponden Sterling; een belangrijk verschil was echter, dat een opwaartsche tendenz op de Engelsche markten ten slotte de overhand bleek te hebben. Na 10 Juli zijn de koersen van den Dollar niet meer omlaag gegaan; de fluctuaties in deze, hoewel nog groot, verminderden aanzienlijk tot den 18den, terwijl tegelijkertijd de grondstoffenprijzen in versnelde mate omhoog gingen. Toen kreeg de kort tevoren vermoedelijk sterk toegenomen hausse-speculatie op de goederenmarkten in de Vereenigde Staten een gevoeligen knauw (Moody's indexcijfer ging in enkele dagen met meer dan 10 pCt. omlaag), welke ook aan de Engelsche grondstoffenmarkten niet geheel is voorbijgegaan, en begonnen de Dollar-wisselkoersen zeer onregelmatig te stijgen.

Voor het vrij onzekere beloop der betrokken indices sindsdien, moge naar de tabel verwezen worden.

Al met al is de indruk van de prijsbeweging op de grondstoffenmarkten sedert 23 Juni l.l. er eene van een sterk versnelde reprise op kleinere schaal van die in de voorafgaande drie à vier maanden — in tegenstelling met deze laatste echter in per saldo veel minder opwaartsche richting, welke aan een toeneming van spanningen doet denken in de Ver. Staten, vermoedelijk zoowel mede als gevolg van het seizoen als van een economisch geleidelijk minder gemotiveerde opleving aldaar. In dit verband lijkt het niet onwaarschijnlijk, dat de kans op terugslagen, welke onder omstandigheden ook een deel van den reëlen vooruitgang teniet kunnen doen, daar te lande toenemende is. Gelukkig, dat de richting, welke de conjunctuur in een groot deel van de niet-Amerikaansche wereld heeft ingeslagen, nog altijd eenige verbetering toont, zoodat de vooruitzichten voor de toekomst, die in de eerste plaats behoefte heeft aan stabiliteit in de economische ontwikkeling, tengevolge van een en ander slechts iets ongunstiger zijn geworden vergeleken bij die van de tweede helft van Juni, toen de economische wereldconferentie nog niet in de impasse was geraakt, waarin zij thans verkeert.

Voor de niet-Amerikaansche wereld is echter een hoopgevende steun gevormd, in de gedaante van het

blok der goudlanden. Ook, omdat daardoor de zin van de zoo hoog noodige vermindering van veel belemmeringen van den internationalen handel aanmerkelijk wordt versterkt. Als men nu maar zoo verstandig is, zich niet door groote veranderingen in de goudvoorraden der circulatiebanken van de wijs te laten brengen, gelijk in het jongste verleden. En bovendien niet uit het oog verliest, dat de wederopleving van de welvaart tot een behoorlijk peil thans een quaestie is van zeer langen adem.

P. TETRODE JR.

AANTEKENINGEN.

De financiële toestand van het Rijk en de te verwachten belastingmaatregelen.

Tekort op de begroting van 1934 t.o.v. die van 1933 van ongeveer f 100 miljoen zonder de Crisisdienst, die tot dusverre uit het Leeningfonds is gefinancierd. Omzetbelasting zal tenminste f 85 miljoen opleveren.

Aan het Verslag van het overleg, dat tusschen de Regeering en de Commissie van Voorbereiding betreffende de heffing van een omzetbelasting heeft plaats gevonden, ontleenen wij de volgende passages over het te verwachten tekort in 1933 en over de maatregelen, die de regeering overweegt tot dekking van het tekort te nemen.

„Als uitgangspunt neemt hij (de Minister van Financiën) daarbij de beschouwingen omtrent die opbrengst in verband met den financiëlen toestand, die aan het slot der Memorie van Toelichting zijn gegeven. Bij die beschouwingen is de vorige Minister van Financiën er van uitgegaan, dat het tekort op de begroting voor het jaar 1934, vergeleken bij dat van 1933 — ongerekend het vervallen der voor één jaar toegestane heffing van opcenten op de invoerrechten, den bieraccijns, den suikeraccijns, de gemeentefondsbelasting en de vermogensbelasting — een teruggang zal aanwijzen van bijna 50 miljoen, zijnde het over 1933 aanwezige tekort van 30 miljoen, vermeerderd met het bedrag van 18 miljoen, dat voor 1934 niet meer uit het reservefonds zal zijn te putten. Aan dit bedrag van 50 miljoen moet aanstonds worden toegevoegd een bedrag van 10 miljoen, als opbrengst der weeldeverteringsbelasting, waarop bij het opmaken der begroting voor 1933 was gerekend, doch welke belasting tot dusver niet is tot stand gekomen.

Dit tekort van 60 miljoen zal echter nog aanzienlijk grooter moeten worden. Na de indiening van het wetsontwerp zijn toch de financiële omstandigheden aanmerkelijk ongunstiger geworden. Op de waarschijnlijkheid, dat dit het geval zou blijken, heeft de ambtsvoorganger van den ondergeteekende reeds aanstonds de aandacht gevestigd. Hij wees daarbij op de kans, dat de opbrengst der middelen een verdere inzinking zou ondergaan. Uit de gegevens, die den ondergeteekende reeds nu ten dienste staan valt af te leiden, dat deze teruggang op ongeveer 30 miljoen zal zijn te stellen. Voorts zal zijn te rekenen met een stijging der uitgaven wegens toename en consolidatie van vlottende schuld van bijna 20 miljoen. Wat de daartegenover staande mogelijkheid eener vermindering van het spoorwegtekort betreft, kan de ondergeteekende mededeelen, dat de Regeering maatregelen overweegt, om dit tekort zoo spoedig mogelijk te doen verdwijnen. Zij hoopt in haar voornemen te zullen slagen, doch, ook als die hoop in vervulling gaat, zal voor het jaar 1934 nog op een bijdrage uit de algemeene middelen van omstreeks 10 miljoen voor dit doel zijn te rekenen. In het gunstigste geval zal de vermindering van het spoorwegtekort, dat over het laatst verlopen boekjaar 26 miljoen bedraagt, dus 15 miljoen belopen. Wat den tweeden factor, waardoor het tekort zou kunnen verminderen — de technische herziening der Tariefwet — aangaat, de meerdere opbrengst van die

herziening zal zeker blijven beneden de opbrengst van dat gedeelte der op 1 Januari 1934 vervallende opcenten, waarvoor zij als equivalent was gedacht.

Uit het bovenstaande volgt, dat thans reeds onomstootelijk vaststaat, dat bij handhaving van alle bestaande tijdelijke heffingen reeds op een tekort van omstreeks 100 miljoen zal zijn te rekenen.

Bij dit alles komt, dat de crisisdienst aan de begroting voor het jaar 1934 zeer zware eischen zal gaan stellen. Deze crisisdienst is tot dusver afzonderlijk gefinancierd door hem onder te brengen in het Leeningfonds. Deze politiek was verdedigbaar, zolang er in het Leeningfonds een voldoende overschot aanwezig was, om daaruit de crisisuitgaven te financieren. Thans is echter van een dergelijk overschot geen sprake meer. Integendeel heeft de omvang der crisisuitgaven, die veel grooter is dan men aanvankelijk had kunnen vermoeden, ertoe geleid, dat het oorspronkelijk bestaande overschot in een tekort is veranderd. Het is daarom beslist noodzakelijk de financiering van de crisisuitgaven straks te doen geschieden ten laste van het gewone budget, hetgeen tot een zeer belangrijke verzwaring der budgetaire lasten zal leiden. Het zal derhalve onvermijdelijk zijn, dat, naast de reeds vermelde handhaving — c.q. vervanging door een equivalent — der tijdelijke heffingen, op de uitgaven tot het uiterste zal worden bezuinigd. De daartoe noodige maatregelen worden met spoed voorbereid en zullen in de Millioenennota worden medegedeeld. Uiteraard kan daarop thans niet nader worden ingegaan. Vast staat echter, dat met toepassing van deze maatregelen een sluitend budget slechts zal zijn te verkrijgen, indien naast een versterking der inkomsten door andere middelen, die eveneens in de Millioenennota zullen worden vermeld, een omzetbelasting wordt ingevoerd, die — met inbegrip van de daarin opgenomen weeldeverteringsbelasting — ten minste 85 miljoen zal opleveren. De ondergeteekende heeft daarom het percentage der belasting, dat tengevolge van de belangrijke wijziging, die hij, gelijk nader zal blijken, in het systeem van het ontwerp heeft meenen te moeten brengen, een algehele herziening moest ondergaan, vastgesteld op een zoodanig cijfer, dat hij vertrouwt van het ontwerp in zijn geheel een opbrengst te mogen verwachten, die 15 miljoen uitgaat boven het bedrag van 70 miljoen — 60 miljoen voor de omzetbelasting en 10 miljoen voor de weeldevertersbelasting —, dat zijn ambtsvoorganger met de door hem ingediende ontwerpen hoopte te bereiken."

Belastingmaatregelen, die bij de regeering in overweging zijn.

„Wat de verder te nemen belastingmaatregelen betreft, kan de ondergeteekende (de Minister van Financiën) reeds thans mededeelen, dat bij hem in overweging zijn het heffen van een crisisinkomstenbelasting, zij het in anderen vorm dan in het verslag der Commissie bepleit, en het invoeren van een couponbelasting, terwijl hij ook zijn aandacht schenkt aan het vraagstuk der belasting van het vermogen in de doode hand. De illusie, dat uit deze belastingen — met name uit de couponbelasting — de aanzienlijke bedragen zullen kunnen worden verkregen, die de daarover in het verslag aan het woord zijnde leden verwachten, moet hij hun echter ontnemen. Dat het arbeidslooze inkomen niet moet worden ontzien, onderschrijft hij gaarne. Dit arbeidslooze inkomen wordt echter in den vorm van vermogensbelasting met opcenten en verdedigingsbelasting reeds in belangrijke mate extra getroffen. Deze belastingen hebben tegenover een couponbelasting het voordeel, dat zij rekening houden met de persoonlijke omstandigheden van den belastingplichtige, met name, doordat zij hem toestaan zijn schulden in mindering te brengen. Het is een der onmiskenbare nadeelen van een couponbelasting, dat zij daartoe de gelegenheid niet

biedt. De nood der schatkist kan dwingen om over dit bezwaar heen te stappen, doch men moet daarbij dan ook matiging blijven betrachten. Doet men dit niet, dan loopt men gevaar in groote onbillijkheden te vervallen. De toestand is eenmaal niet zoo, dat de coupontrekkers onder alle omstandigheden de welgestelden zijn. Effectenbezit treft men ook aan bij personen, die van een zeer bescheiden inkomen moeten leven, terwijl hierbij voorts valt te denken aan instellingen als spaarbanken, levensverzekeringmaatschappijen en dergelijke, die de belangen vertegenwoordigen van tienduizenden kleine spaarders, op welke laatsten de lasten van te hoog opgevoerde heffingen van coupons en renten zouden dreigen terug te vallen.

Ten aanzien van het vraagstuk der belasting van naamlooze vennootschappen, die onderworpen zijn aan de dividend- en tantiëmebelasting, is de ondergeteekende bezig te onderzoeken of het mogelijk is, ook zonder tot een verzwaring van den belastingdruk over te gaan, tot een hoogere opbrengst te geraken door maatregelen, die een einde zullen maken aan maar al te dikwijls toegepaste methoden, om door kunstvaardige constructies aan de heffing van belasting te ontkomen.

En voorstel voor heffing in eens tot dekking van crisisuitgaven is van den ondergeteekende niet te verwachten. Hij onderschrijft volkomen het oordeel van de leden, die een aantasting van het vermogen in het huidig tijdsgewricht minder dan ooit achten aan te bevelen. Bovendien zou hij een dergelijke heffing voor de crisisuitgaven alleen dan verdedigbaar achten, indien althans bij benadering zou zijn aan te geven, welk bedrag deze uitgaven in totaal zullen beloopt. Waar echter niemand in staat is aan te geven, hoelang wij nog onder deze crisisuitgaven gebukt zullen gaan, zou een heffing in eens voor dit doel zeer gemakkelijk kunnen leiden tot een volslagen uitputting der in het volksinkomen en het volksvermogen nog aanwezige reserves op een tijdstip, dat de crisis nog in haar vollen omvang blijkt te woeden. Een dergelijke politiek zou voor ons volk de meest ruïneuze gevolgen kunnen hebben."

Het verslag van De Javasche Bank.

De President van De Javasche Bank heeft in de jaarvergadering van 6 Juli jl. zijn verslag aan aandeelhouders uitgebracht. Een uitvoerig uittreksel daarvan werd reeds in de pers gepubliceerd. Thans hebben wij het verslag zelf ontvangen, waaraan wij enkele passages willen ontleenen.

Het verslag vangt aan met een uitvoerige beschouwing over den wereldtoestand, waarop wij in ander verband nader zullen terugkomen. In dit deel van het verslag wendt de President zich inzonderheid tegen alle pogingen om met monetaire middelen verbetering in den economischen toestand te brengen. Hij is van meening, dat dergelijke pogingen tot mislukking gedoemd zijn, en voert het pleit voor handhaving van den gouden standaard op basis van het bestaande goudgewicht der onderscheiden geldeenheden. Hadden de landen, die den gouden standaard hebben verlaten, zulks niet gedaan, zoo zou de verstoring in het economisch leven der wereld veel meer groot geweest zijn, dan thans het geval is.

Komende tot Ned.-Indië, merkt de President op blz. 40 e.v. van zijn verslag het volgende op:

„Het behoeft nauwelijks betoog, dat bij de bestaande internationale situatie een in zoo sterke mate van de wereldmarkt afhankelijk land als *Nederlandsch-Indië* in 1932 met vele moeilijkheden te kampen had.

Gelijk overal elders werkte ook hier de crisis verder dóór, bleven ook hier de prijzen, zoowel van uitvoerproducten als invoergoederen, nog dalen, zoodat eene verdergaande herziening van de binnenlandsche verhoudingen dan reeds in 1931 had plaats gevonden noodzakelijk werd.

Temidden van alle hieruit voortvloeiende moeilijkheden

kon nochtans één enkel feit van groote beteekenis voldoen schenken, met name de omstandigheid, dat een waardevast ruilmiddel en daarmede eene gezonde basis voor het economisch leven zonder *wezenlijke* schade, doch met groote op den langeren duur sprekende voordeelen, voor dit land behouden bleef. Ofschoon kort na het verlaten van den gouden standaard door Groot-Brittannië en andere landen ook hier van meerdere zijden de meening werd geuit, dat Nederlandsch-Indië dezen stap noodzakelijk zou moeten navolgen op straffe van zijn uitvoerhandel volkomen te zien vernietigd worden, bleek deze sombere verwachting in de praktijk in geen enkel opzicht te worden bewaarheid. *Integendeel nam het kwantum van den uitvoer van Nederlandsch-Indië in het thans achter ons liggende jaar weder eenigermate toe, kon het exportsaldo van de handelsbalans zich praktisch op het peil van 1931 handhaven en vertoonden de prijzen der invoergoederen voor het eerst sedert jaren eene sterkere daling dan die der uitvoerproducten, waardoor Nederlandsch-Indië's ruilvoet in het afgelopen jaar ten opzichte van dien in het vorig jaar zelfs iets gunstiger werd.*

Deze gang van zaken kwam niet onverwacht voor wie zich rekenschap had gegeven van de bijzondere karaktertrekken der economische constellatie in dit land en van de vermoedelijke uitwerking, welke door buitenlandse valutadepreciatie op de basispunten dier constellatie: de mogelijkheid tot afzet op de wereldmarkt van Indische exportproducten en de ruilvoet tusschen die uitvoerproducten en de uit het buitenland te betrekken — meeren-deels industriële — invoerartikelen, zou worden uitgeoefend. Met betrekking tot het eerste punt mocht immers worden aangenomen, dat de depreciatie van £/Straitsdollar en Rupee de vraag ter wereldmarkt slechts indirect — met name door de verscherping van de crisis in de op goudbasis gebleven consumentlanden, resp. eene eventuele voor de consumptie prohibitive prijsverhoging in de niet-goudlanden — zou kunnen doen afnemen. Eene belangrijke beperking van de afzetmogelijkheid van Nederlandsch-Indische producten — als rechtstreeksch gevolg van buitenlandse valutadepreciatie — zou derhalve slechts dan kunnen intreden, indien de productiegebieden met gedeprecieerde munt een deel van Nederlandsch-Indië's aandeel in de levering van bepaalde producten tot zich zouden trekken door hare eigen productie tegen zoodanig lage goudprijzen af te staan, dat Nederlandsch-Indië daartegen niet langer zou kunnen concurreren en een min of meer belangrijk deel van haar bedrijf zou moeten staken. Nu scheen reeds aanstonds duidelijk, dat voor deze van meerdere zijden uitgesproken verwachting weinig redelijke grond aanwezig was, omdat de producenten uit bedoelde gebieden door het volgen eener dergelijke prijspolitiek het volle uit de depreciatie hunner geld-eenheden voor hen voortvloeiende voordeel aan de koopers van het product zouden afstaan en aldus zelf bij die depreciatie geen baat zouden vinden. Zou dit verschijnsel echter niet intreden — gelijk in de praktijk het geval bleek — dan zouden weliswaar de producenten in de landen met gedeprecieerde valuta — zij het slechts tijdelijk en uitsluitend als gevolg van inkomensverschuivingen binnen het eigen land — een geringer verlies lijden, resp. meer winst maken dan vóór de depreciatie het geval was en er dus voorloopig iets beter aan toe zijn dan hunne Nederlandsch-Indische collega's, doch dit feit zou nochtans de afzetmogelijkheden voor de verschillende productiegebieden praktisch geen wijziging van beteekenis doen ondergaan en aldus de bestaande situatie voor Nederlandsch-Indië slechts weinig beïnvloeden. De praktijk van het afgelopen jaar bleek zooals gezegd met het boven-

staande in overeenstemming. Weliswaar viel ten aanzien van de goudprijzen der voornaamste Indische exportproducten, voor het een meer dan voor het ander, nog eene verdere daling te constateeren, doch deze bleef bij de zeer aanzienlijke dalingen van vorige jaren belangrijk ten achter en vond, een enkel uitzonderingsgeval daargelaten, niet in valuta-concurrentie, doch in de door den val van het Pond opnieuw gestimuleerde algemeene conjunctuurdaling hare oorzaak. Zij werd overigens door verdere aanpassing in het Indisch bedrijfsleven volledig opgevangen. Onder deze omstandigheden kon de export van Nederlandsch-Indië zich in het algemeen op alleszins bevredigende wijze handhaven, toonde deze zelfs voor meerdere producten een niet onbelangrijken vooruitgang (aardolieproducten, coprah en -producten, koffie, tapioca, vezel, palmolie), waartegenover bij andere producten (suiker, rubber, tin en tabak) verminderingen stonden, welke ieder voor zich echter niet aan buitenlandse valuta-concurrentie, doch aan omstandigheden als toenemende protectie in de voornaamste afzetgebieden, overproductie en verarming van de consumenten moesten worden toegeschreven. Hieronder zal nog nader gelegenheid bestaan op de exportpositie voor enkele voornaamste Indische producten terug te komen.

Bleek dus de invloed van de in het buitenland ondernomen monetaire experimenten op de afzetmogelijkheid van Indische producten geenszins fnuikend — gelijk oorspronkelijk door velen werd aangenomen —, ten aanzien van de tweede hierboven gememoreerde basis voor het economisch bestel in Nederlandsch-Indië: de ruilvoet, bleek zij zelfs uitgesproken gunstig, doordat zij den invoer van industriële artikelen uit landen met gedeprecieerde munt aanzienlijk goedkooper deed worden. Anders toch dan ten aanzien van de stapelartikelen uit tropische productiegebieden — waar de bestaande bedrijfsomstandigheden geen aanleiding gaven tot het door prijsconcessies najagen van een vergrooten afzet ten koste van buurlanden —, kon ten aanzien van de industriële exportartikelen uit Westersche en Oostersche industriegebieden — waar zulks met het oog op den graad der bedrijfsbezetting en de werkloosheid wél het geval was — een rechtstreeksch drang tot prijsdaling als gevolg van valutadepreciatie worden geconstateerd. De prijzen, waartegen eerst Engeland en daarna Japan, daarin later noodgedwongen door de goudlanden gevolgd, hunne industriële producten in het buitenland aanboden, vormden hiervoor een sprekend bewijs.

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de groot-handelsprijzen der invoergoederen en uitvoerproducten, zoomede van de kleinhandelsprijzen en de kosten van voeding sedert 1925 aan de hand van de betreffende door het Centraal Kantoor voor de Statistiek gepubliceerde, doch op het peil van December 1925 herleide indexcijfers en doet zien, hoe tot en met 1931, telkenjare de index der exportproducten eene grotere daling aantoonde dan die der invoergoederen. In 1932 was het verloop echter omgekeerd, zoodat dit jaar voor het eerst eene verbetering van den ruilvoet ten opzichte van het vorige jaar te constateeren viel. De exportindex daalde in de eerste helft van het jaar met 14 pCt. en bleef sedert op ongeveer gelijk niveau, terwijl de daling van den invoerindex zich gedurende den geheelen loop van het jaar onafgebroken voortzette en tenslotte ten opzichte van het vorig jaar een totaal van 17 pCt. bereikte. In tegenstelling met het verloop ten vorigen jare toonden voorts de kleinhandelsprijzen en de kosten van voeding voor een Europeesch gezin eene met die der groothandelsprijzen ongeveer overeenkomende daling. Waar bovendien de eerst einde 1931 in bepaalde woongroepen aangevangen verlaging der

Indexcijfers	Export-producten		Invoer-goederen		Klein-handels-prijzen		Kosten van voeding:	
	(gewogen)	1)	(ongewogen)	1)	1)	1)	Europeesch gezin	Inheemsch gezin
Ult. 1925	100		100		100		100	100
" 1926	75	25 %	94	6 %	99	1 %	101	88
" 1927	67	11 %	90	4 %	97	2 %	100	78
" 1928	51	24 %	90	— %	97	— %	101	78
" 1929	46	10 %	88	2 %	97	— %	101	86
" 1930	30	35 %	80	9 %	90	7 %	94	68
" 1931	21	30 %	61	24 %	76	16 %	81	45
Mrt. 1932	19		58		71		77	43
Juni 1932	18	14 %	54	17 %	68	16 %	74	38
Sept. 1932	19		53		66		71	36
Dec. 1932	18		51		64		69	35
Mrt. 1933	18		50		61		65	34
Apr. 1933	18		49		61		65	

1) Daling t.o.v. vorig jaar.

huishuren zich in 1932 in belangrijke mate voortzette, kon dit jaar voor het eerst eene tastbare verlaging van de kosten voor levensonderhoud worden geconstateerd, welke nochtans in belangrijk verzwaarde belastingen een tegenwicht vond.

Het vorenstaande in aanmerking nemende, is het duidelijk, dat de economische moeilijkheden van Nederlandsch-Indië in 1932 niet zoozeer hun oorsprong vonden in *nieuwe*, als rechtstreeksch gevolg van buitenlandsche valutadepreciatie ingetreden storingen, als wel in de noodzakelijke verdere aanpassing van de binnenlandsche verhoudingen aan de reeds in de jaren 1930 en 1931 sterk gedaalde verdiensten van het land in het internationaal verkeer. Zoowel in het Westersch bedrijfsleven als in de Inheemsche sfeer maakte dit proces in den loop van het afgelopen jaar zoodanigen voortgang, dat zich in den laatsten tijd geleidelijk een meer evenwichtige toestand schijnt te vormen op een door de gewijzigde omstandigheden uit den aard der zaak sterk verlaagd niveau."

Is er, zooals de President opmerkt, in het particulier economisch leven reeds een aanmerkelijk aanpassingsproces geweest, zoo is in de staatshuishouding de toestand nog steeds zeer moeilijk. Op blz. 49 e.v. merkt de President daarover het volgende op:

"Kan blijkens het vorengaande in het algemeen worden geconstateerd, dat in het particuliere economisch leven in Nederlandsch-Indië in 1932 eene sterke mate van aanpassing aan de gewijzigde verhoudingen werd bereikt, ten aanzien van den Gouvernementsdienst viel in dit opzicht ook dit jaar nog weinig voortgang te bespeuren.

Ondanks bezuinigingen op de uitgaven en verzwaaring van heffingen liet ook 1932 weder een belangrijk begrootingstekort, hetwelk door het Moederland werd gefinancierd. In deze tijden wreekt zich wel zeer sterk de in vroegere jaren ten aanzien van 's Landsfinanciën gevoerde politiek, welke door het aangaan van in verhouding tot de wezenlijke draagkracht van dit land veel te groote verplichtingen en een te snellen en omvangrijken uitbouw van het Gouvernementeel apparaat, de thans en in de naaste toekomst werkende generatie voor volkomen disproportioneel lasten heeft geplaatst. Gehoopt kan slechts worden, dat men zich bij een mogelijk wederintreden van betere tijden herinneren zal, dat een land zonder eigen kapitaal en met eene noodgedwongen eenzijdige structuur als die van Nederlandsch-Indië zijne ontwikkeling in veel sterkere mate dan elders heeft te bekostigen uit den gewonen dienst in stede van uit geleende gelden en dat de uitbouw van de staatswerkzaamheid in dit land gelijken tred moet houden met de economische draagkracht van de breede massa zijner bewoners. Dat intusschen de op dit oogenblik bestaande wanverhouding tusschen het *volksinkomen* uit materiele productieve werkzaamheid en het bedrag, hetwelk voor de bekostiging van de huidige *staatswerkzaamheid* benodigd is, zou kunnen worden verbeterd door het treffen van *monetaire* maatregelen als bijvoorbeeld een devaluatie van den gulden, moet eene volkomen illusie worden geacht. Naar uit de tevoren geleverde beschouwingen reeds voldoende gebleken is, hebben de in de afgelopen periode door vele landen getroffen monetaire maatregelen in geen enkel hunner het totale volksinkomen vermeerderd. Integendeel vond ook dáár overal eene verdere *daling* plaats, al kwam dit voor velen minder dui-

MAANDCIJFERS.

Indexcijfers van Nederlandsche aandelen.

De Bank voor Handel en Scheepvaart te Rotterdam zendt ons onderstaand overzicht:

Indexcijfers van 12 aandeelengroepen der Amsterdamsche effectenbeurs. ¹⁾

	Banken	Electriciteit	Handels-ondern.	Industrie	Kunstzijde	Mijnbouw	Olie	Rubber	Scheepvaart	Suiker	Tabak	Thee
Gemiddelde 1929	158.3	337.5	168.0	432.7	243.0	268.7	402.0	233.5	125.0	398.4	487.3	443.2
" 1930	149.4	257.7	125.6	264.9	87.4	177.2	371.1	110.7	82.6	292.9	361.3	357.2
" 1931	118.1	211.8	93.4	167.7	64.5	144.5	209.8	51.8	49.6	181.9	241.6	251.4
" 1932	76.4	178.3	67.1	115.6	37.6	106.4	137.5	27.0	24.9	107.2	137.9	175.9
Januari 1931	137.2	220.4	110.9	199.-	57.4	149.1	290.7	75.8	63.5	223.8	274.-	280.5
Februari "	140.7	239.9	117.5	217.5	69.7	167.5	307.3	80.2	65.6	238.4	307.8	292.1
Maart "	143.-	248.6	124.3	223.2	78.9	176.7	288.3	81.4	63.9	243.3	306.2	290.7
April "	139.4	238.4	113.5	207.3	84.4	172.4	253.9	58.5	57.5	219.5	299.8	283.4
Mei "	132.7	222.5	95.1	178.8	76.2	159.6	220.-	50.5	54.3	190.9	275.9	251.-
Juni "	127.5	217.5	89.-	165.1	68.7	150.8	208.6	48.4	53.1	191.3	262.4	249.7
Juli "	126.4	228.8	100.2	168.8	70.6	163.6	218.2	58.5	55.8	208.9	254.2	262.9
Augustus "	113.2	210.9	88.2	151.2	65.-	147.6	194.7	44.4	48.-	178.4	218.4	247.-
September "	95.3	190.1	73.6	126.1	60.9	118.9	147.9	31.7	37.3	134.-	168.7	220.1
October "	89.1	181.3	71.7	125.3	49.2	107.8	140.7	32.6	34.7	122.1	174.7	222.2
November "	93.2	184.2	75.4	135.4	48.9	120.1	133.6	32.9	34.9	125.9	196.3	237.2
December "	79.	158.4	61.5	114.2	44.2	99.5	113.1	26.3	26.7	106.5	161.3	179.7
Januari 1932	80.5	174.4	63.5	124.-	43.5	107.4	118.9	28.2	27.4	108.-	173.7	181.4
Februari "	82.8	173.-	65.8	123.2	42.4	110.1	139.2	28.2	27.7	108.7	179.6	178.1
Maart "	81.3	184.7	69.-	122.9	41.7	110.9	149.3	24.2	27.-	112.7	176.3	182.2
April "	69.8	166.7	58.8	102.1	34.3	92.4	118.3	13.7	20.1	96.6	111.-	154.-
Mei "	65.-	163.9	52.5	93.5	33.5	86.8	117.8	14.2	19.1	84.5	101.9	157.3
Juni "	59.4	156.1	51.2	88.5	32.3	83.9	118.1	14.1	17.3	87.6	94.7	154.3
Juli "	68.3	167.1	63.7	106.1	34.1	92.2	129.1	22.5	21.-	105.6	120.1	175.6
Augustus "	79.8	183.5	71.5	126.2	33.2	104.9	153.5	35.1	26.4	118.-	138.4	200.5
September "	86.-	194.5	78.1	133.4	43.6	123.7	166.4	42.4	31.1	128.8	151.3	201.6
October "	83.7	189.3	77.5	127.1	39.4	120.4	147.-	34.-	28.5	118.7	135.8	187.6
November "	81.1	193.1	77.2	124.1	38.2	121.4	145.1	34.7	27.-	111.7	136.8	180.3
December "	78.9	193.2	76.4	116.1	35.-	123.1	146.7	32.8	26.1	104.9	135.-	157.3
Januari 1933	84.0	199.3	79.8	124.2	31.4	120.6	155.3	33.8	26.3	108.2	147.2	196.3
Februari "	82.8	194.2	76.4	118.8	28.5	121.6	146.8	30.1	23.7	103.1	141.9	199.6
Maart "	82.-	190.3	74.6	118.2	28.3	124.5	142.6	28.4	22.1	110.3	138.6	187.1
April "	80.9	190.6	73.3	120.7	26.-	125.9	144.7	31.9	21.7	111.5	127.6	185.1
Mei "	88.9	210.2	78.-	138.3	24.4	141.7	158.4	39.-	25.3	124.5	137.9	201.-
Juni "	90.4	220.9	84.-	149.1	27.9	155.1	174.2	47.8	28.6	140.7	154.6	229.5
Juli "	91.8	219.6	88.-	151.-	29.4	150.4	179.1	53.2	28.3	137.4	154.5	241.2

Schommelingen in het aandelen-indexcijfer. 2 Januari 1933 f 2.228.869.000 = 100.

2 Januari	100.-	1 Maart	93.-	3 Mei	98.6	5 Juli	114.5
11 "	104.1	8 "	96.8	10 "	101.-	12 "	109.1
18 "	101.3	15 "	96.-	17 "	101.4	19 "	112.3
25 "	101.6	22 "	95.5	24 "	102.7	26 "	110.2
1 Februari	100.9	29 "	92.5	31 "	108.6		
8 "	100.1	5 April	91.5	7 Juni	107.7		
15 "	98.9	12 "	92.6	14 "	109.2		
22 "	94.3	19 "	92.8	21 "	108.7		
		26 "	96.2	28 "	113.9		

¹⁾ Men zie voor de toelichting op dit overzicht het nummer van E.-S. B. van 15 Januari 1930, blz. 64.

delijk tot uiting door de tegelijkertijd optredende *verschuiwing*, welke in de *verdeling* van dat inkomen te constateren viel. Het evenwicht in de Britsche en de Britsch-Indische budgetten — waarnaar zoo gaarne verwezen wordt — werd dan ook niet hersteld door een als automatisch gevolg van het verlaten van den gouden standaard ruimer vloeien van reeds *bestaande* heffingen, doch door het invoeren van bezuinigingen, het in sterke mate verhoogen van de directe belastingen en het invoeren, respectievelijk verhoogen van invoerrechten. Er is dan ook geen enkele reden voor de veronderstelling, dat in Nederlandsch-Indië het verloop van zaken anders zou zijn dan in die andere landen, welke het wezen aan den schijn hebben opgeofferd, doch niettemin werden genoodzaakt tot het treffen van *directe* maatregelen over te gaan.

Integendeel zou het treffen van een monetairen maatregel als hier bedoeld onder de thans bestaande omstandigheden, waarbij in het particuliere bedrijfsleven eene krachtige aanpassing op een sterk verlaagd niveau *reeds heeft plaatsgevonden*, de zoo juist min of meer in evenwicht gebrachte verhoudingen opnieuw en volmaakt onnoodig verstoren."

Later in het verslag nogmaals op de staatsfinancien terugkomend, schrijft de President o.m.:

„Onder de huidige omstandigheden lijkt eene voorspelling voor het jaar 1934, welks voorloopige begrooting een totaal aan inkomsten en uitgaven van resp. f 267,1 m/m en f 390,5 m/m en dus een voorloopig tekort van f 123,4 m/m aanwijst, voorbarig. Hoewel dit tekort door verschillende, nog in bewerking zijnde, maatregelen, welke zoowel vermeerdering der inkomsten als verdere bezuiniging op de uitgaven beoogen, nog eene vermindering zal ondergaan, moet worden gevreesd, dat bij het uitblijven van eene verbetering in de economische situatie ook in dat jaar nog niet aan den reeds in 1932 gestelden gebieden eisch voldaan zal kunnen worden,

„dat de aard van de Overheidszorg en het peil van de „verschillende diensten in het algemeen duurzaam in „overeenstemming worden gebracht met de voor de toekomst te verwachten financiële draagkracht en de „economische en sociale verhoudingen, welke in het land „en bij de bevolking bestaan."

Eene krachtig voortgezette versobering blijft geboden, en om eene verdere toeneming van de blijkens onderstaande cijfers in de laatste jaren snel stijgende staatsschuld en de daaruit voortvloeiende verdere verzwareing van de rente- en aflossingsverplichtingen te voorkomen en om bij een intredend herstel tot eene versterkte aflossing te komen."

Over de positie van De Javasche Bank is de President tevreden. Hij schrijft daarover op blz. 74 e.v.:

„De positie van De Javasche Bank bleef krachtig. Tegenover eene gedeeltelijk door toename van rekening-courant-saldi gecompenseerde vermindering van de bankbiljettencirculatie stond eene vermindering van de binnenlandsche credietverleening aan het bedrijfsleven en van die aan het Gouvernement en eene vermeerdering van den goudvoorraad en de beschikbare saldi in het buitenland. Het dekkingspercentage voor de obligo's van De Javasche Bank, hetwelk op 26 Maart 1932 58,49 pCt. bedroeg, was op 25 Maart 1933 tot 65,50 pCt. gestegen.

In het vorig verslag werd reeds melding gemaakt van de tusschen de Regeering van Nederlandsch-Indië en De Javasche Bank gesloten overeenkomst, waarbij Eerstgenoemde van laatstgenoemde een bedrag van f 2.500.000.- op termijn kocht, teneinde daarmede een gedeelte van de door Haar aangegane in sterling luidende leeningen 1921 C en 1923 B vervroegd af te lossen. Aangezien het, gegeven de bestaande geldmarktverhoudingen in Nederland en de noodzaak tot het in de eerste plaats bestemmen van mogelijke leeningprovenüen voor dekking van begrotingstekorten, te verwachten was, dat voorloopig geene gelegenheid zou bestaan tot het aangaan eener conversieleening, met welker opbrengst de door de Regeering gekochte ponden bij de Bank zouden kunnen worden opgenomen, moest de verwachting worden gekoesterd, dat de Nederlandsch-Indische Regeering nog geruimen tijd eene rente van resp. 5 pCt. en 6 pCt. op bedoelde leeningen zou moeten blijven betalen, terwijl anderzijds, als gevolg van de geldruimte in Groot-Brittannië, het voor de aflossing dier leeningen gereserveerde sterlingbezit slechts eene geringe rente zou opbrengen. Met eene zoo vroeg mogelijke aflossing van bedoelde sterlingleeningen zouden derhalve zoowel de Regeering van Nederlandsch-Indië als De Javasche Bank gebaat zijn. Teneinde dit doel te bereiken werd op 28

December 1932 tusschen De Javasche Bank en de Regeering van Nederlandsch-Indië met betrekking tot de afwikkeling van de reeds op 16 Januari 1932 aangegane transactie eene nadere overeenkomst gesloten, waarbij De Javasche Bank zich bereid verklaarde aan de Regeering voor de betaling van het aan Laatstgenoemde verkochte sterlingbezit een tijdelijk crediet te verlenen op onderpand van Nederlandsch schatkistpapier. Deze nadere overeenkomst is, wat haren duur betreft, aan juist dezelfde bepalingen gebonden als in de oorspronkelijke overeenkomst van 16 Januari 1932 ten aanzien van het aanhouden van het sterlingbezit reeds waren neergelegd, zoodat door deze nadere regeling de toekomstige liquiditeitspositie van De Javasche Bank geenerlei wijziging heeft ondergaan."

Laatstbekende noteringen te Amsterdam en Rotterdam op 31 Juli 1933 voor *telegrafische* uitbetaling op:

	Gulden per	Pari	Koers	Bank-disconto
<i>Europa.</i>				
Londen *)	£	12.10 ⁸	8.26 ¹ / ₄	% 2
Berlijn *)	100 Mark	59.26	59.13 ¹ / ₂	4
Parijs *)	100 Franc	9.747	9.70 ¹ / ₄	2 ¹ / ₂
Brussel *)	100 Belga	34.59	34.57 ¹ / ₂	3 ¹ / ₂
Luxemburg	100 Franc	—	6.93	
Zürich *)	100 „	48.—	47.95	2
Praag	100 Kronen	—	7.35	3 ¹ / ₂
Weenen *)	100 Schilling	35.—	27.85	5
Boedapest	100 Pengö	43.51	43.75	4 ¹ / ₂
Boekarest	100 Lei	1.4880	1.50	7
Sofia	100 Leva	1.79 ⁷	1.80	8 ¹ / ₂
Belgrado	100 Dinar	4.379	3.40	7 ¹ / ₂
Istanbul	Turksch £	10.93	1.17 ¹ / ₂	
Athene	100 Drachme	3.23	1.41	7
Milaan	100 Lira	13.09	13.07	4
Madrid	100 Peseta	48.—	20.72 ¹ / ₂	6
Lissabon	Escudo	2.68 ¹ / ₂	0.7 ¹ / ₂	6
Kopenhagen *)	100 Kronen	66.67	36.90	3
Oslo *)	100 „	66.67	41.60	3 ¹ / ₂
Stockholm *)	100 „	66.67	42.70	3
Reickjavick	100 IJsl. Kr.	66.67	37.30	6
Warschau	100 Zloty	27.91	27.75	6
Kovno (Litauen)	100 Lita	24.88	24.40	7
Riga (Letland)	100 Lat	48.—	37.90	5 ¹ / ₂ -6
Reval (Estland)	100 Estl. Kr.	66.67	36.50	5 ¹ / ₂
Helsingfors	100 Finnmrk.	6.26 ¹ / ₂	3.64	5
Moskou	Tjerwonets (10 Roebel)	12.80	12.80	
Danzig	100 Gulden	48.42	48.20	3
<i>Amerika.</i>				
New-York *)	\$	2.4878	1.79 ¹ / ₂	2 ¹ / ₂
Montreal	Canad. \$	2.4878	1.70	
Mexico	Mex. Dollar	1.24	0.49	
Buenos Aires	Peso (papier)	1.0568 ¹	0.65	
La Paz (Bolivia) ³⁾	Boliviano	0.9080	—	
Rio de Janeiro	Milreis (pap.)	0.8075 ²⁾	0.19	
Valparaiso	Peso (papier)	0.30	0.15	6-7
Bogota (Columbia) ³⁾	Peso	2.42	0.95	
Quito (Ecuador)	Sucre	0.49 ⁸⁾	0.48	
Lima (Peru)	Sol	0.69 ⁷⁾	0.38 ¹ / ₂	
Montevideo (Urug.)	Peso	2.5725	0.90	
Caracas (Venezuela)	Bolivar	0.4795	0.36	
Paramaribo	Gulden	1.—	1.00 ¹ / ₂	
San José (C. Rica)	Colon	—	—	
Guatemala	Quetzal	2.48 ¹ / ₄	1.79 ¹ / ₂	
Willemstad (Curac.)	Gulden	1.—	1.00 ¹ / ₂	
Managua (Nicar.) ³⁾	Cordoba	2.48 ¹ / ₄	—	
San Salvador ³⁾	Colon	1.2440	0.60	
<i>Azië.</i>				
Calcutta	Rupee	0.91	0.62	3 ¹ / ₂
Batavia	Gulden I.G.	100	1.00	5
Kobe	Yen	1.24	0.52	3.65
Hongkong	Dollar	—	—	
Shanghai	Dollar	—	—	
Singapore	Straits Doll.	1.4125	0.96	
Manilla	Phil. Peso	1.24	1.02 ¹ / ₂	
Teheran ⁴⁾ (Perzië)	Pahlavi	—	10.—	
Bangkok	Baht	—	0.80	
<i>Afrika.</i>				
Kaapstad	£	12.10 ¹ / ₂	8.23	4
Alexandrië	Egypt. £	12.42	8.47	
<i>Australië.</i>				
Melbourne, Sidney en Brisbane	£	12.10 ¹ / ₂	6.60	
Nieuw Zeeland	£	12.10 ¹ / ₂	6.64	

1) Goudpeso. 2) Milreis Goud. 3) Not. te A'dam. Ov. not. part. opg. 4) Zichtkoers. 5) Munteenheid = Rial (= een Kran.)

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 3½ 29 Juli '33)	Lissabon .... 6¼ 4 Apr. '32
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4 29 Juli '33)	Londen ..... 2 30 Juni '32
(Vrsch. in R.C. 4 29 Juli '33)	Madrid ..... 6 26 Oct. '32
Athene ..... 9 3 Dec. '32	N.-York F.R.B. 2½ 25 Mei '33
Batavia ..... 4½ 10 Mrt. '30	Oslo ..... 3¼ 22 Mei '33
Belgrado ..... 7½ 20 Juli '31	Parijs ..... 2½ 9 Oct. '31
Berlijn ..... 4 22 Sept. '32	Praag ..... 3¼ 25 Jan. '33
Boekarest ..... 7 3 Mrt. '32	Pretoria ..... 3½ 15 Mei '33
Brussel ..... 3½ 13 Jan. '32	Rome ..... 4 9 Jan. '33
Budapest ..... 4½ 17 Oct. '32	Stockholm .. 3 1 Juni '33
Calcutta ..... 3½ 16 Feb. '33	Tokio .... 3.65 2 Juli '33
Dantzig ..... 4 12 Juli '32	Weenen ..... 5 23 Mrt. '33
Helsingfors ..... 5½ 2 Juni '33	Warschau... 6 20 Oct. '32
Kopenhagen... 3 1 Juni '33	Zwits. Nat. Bk. 2 22 Jan. '31

WISSELKOERSEN. OPEN MARKT.

	1933				1932	1931	1914
	29 Juli	24/29 Juli	17/22 Juli	10/15 Juli	25/30 Juli	27 Juli/1 Aug.	20/24 Juli
Amsterdam Partic. disc.	2½/8	2½/8-3½/8	3½/8-7/16	3½/8-4½/8	1/4-9/16	17/8-2	3½/8-3/16
Prolong.	—	1¼/4-2¼/4	2¼/4-1½/2	2¼/4-3½/4	1	2-1½	2¼/4-3¼/4
Londen Daggeld...	1¼-1	1¼-1	1½-1	1¼-1	1½-1	2¼/4-3¼/4	1¾/4-2
Partic. disc.	7/16	7/16	7/16-1½/2	1½-9/16	1¼/16-7/8	37/16-45/8	4¼/4-3¼/4
Berlijn Daggeld...	—	4¼/4-5½/8	4½/8-5¼/4	4-5¼/4	5½/8-7	—	—
Maandgeld	—	4½/8-6	4½/8-6	4½/8-6	5-6½/2	—	—
Part. disc.	—	37/8	37/8	37/8	4½/2	—	2½/8-1½/4
Warenw...	—	4-1½/2	4-1½/2	4-1½/2	5-1½/2	—	—
New York Daggeld 1)	1	1	1	1	2-1¼	1½/2-¾/4	1¾/4-2½/4
Partic. disc.	¾/4	5/8-¾/4	¾/4	5/8-¾/4	7/8	1	—

1) Koers van 28 Juli en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York *)	Londen *)	Berlijn *)	Parijs *)	Brussel *)	Batavia 1)
25 Juli 1933	1.77½	8.29	59.06	9.70½	34.58	99½
26 „ 1933	1.79½	8.27½/8	59.07	9.70	34.58	99½
27 „ 1933	1.81½	8.24½	59.16	9.71½	34.62½	99½
28 „ 1933	1.84½	8.25½	59.22½	9.71	34.60	100
29 „ 1933	1.84	8.26½	59.17	9.70½	34.58	100
31 „ 1933	1.77½	8.26½	59.13½	9.70½	34.57½	100
Laagste d.w.1)	1.76	8.24	59.—	9.69½	34.55	99
Hoogste d.w.1)	1.90	8.31	59.22½	9.71½	34.63	100
Muntpariteit	2.4878	12.1070	59.263	9.747	34.592	100

Data	Zwitserland *)	Weenen *)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaañ **)	Madrid **)
25 Juli 1933	47.92½	—	7.34	1.50	13.07½	20.75
26 „ 1933	47.92½	—	7.34	1.50	13.07	20.72½
27 „ 1933	48.03	—	7.35	1.50	13.09	20.72½
28 „ 1933	47.98	—	7.35	1.50	13.09	20.70
29 „ 1933	47.95	—	7.35	1.50	—	—
31 „ 1933	47.95	—	7.35	1.50	13.07	20.72½
Laagste d.w.1)	47.90	—	7.30	1.45	13.05	20.60
Hoogste d.w.1)	48.05	28.25	7.40	1.55	13.15	20.85
Muntpariteit	48.12½	35.007	7.371	1.488	13.094	48.52

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Oslo *)	Helsingfors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
25 Juli 1933	42.80	37.10	41.70	3.65	65	1.70
26 „ 1933	42.80	37.10	41.70	3.65	65	1.68
27 „ 1933	42.65	36.90	41.55	3.65	65	1.68
28 „ 1933	42.70	36.95	41.60	3.65	65	1.73
29 „ 1933	42.70	36.95	41.60	3.65	65	1.70
31 „ 1933	42.70	36.90	41.60	3.65	65	1.70
Laagste d.w.1)	42.40	36.70	41.40	3.60	—	1.65
Hoogste d.w.1)	42.90	37.10	41.70	3.70	65	1.75
Muntpariteit	66.671	66.671	66.671	6.266	95½	2.4878

*) Notering te Amsterdam. **) Not. te Rotterdam. 1) Part. opgave. In 't 1ste of 2de No. van iedere maand komt een overzicht voor van een aantal niet wekelijks opgenomen wisselkoersen.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p. 100 fr.)	Berlijn (\$ p. 100 Mk.)	Amsterdam (\$ p. 100 gld.)
25 Juli 1933	4,66½	5,45½	33,25	56,28
26 „ 1933	4,63	5,22¾/8	33,15	56,—
27 „ 1933	4,51½	5,32	32,40	54,80
28 „ 1933	4,51½	5,31	32,40	54,60
29 „ 1933	4,51½	5,30½	32,27½	54,70
31 „ 1933	4,48	5,28	32,10	54,40
1 Aug. 1932	3,51½	3,91¼/10	23,75	40,25
Muntpariteit ..	4,86	3,90¾/8	23,81½	40¾/16

KOERSEN TE LONDEN.

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	15 Juli 1933	22 Juli 1933	24/29 Juli 1933 Laagste	29 Juli 1933 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97½	97½	97½/8	97½
Athene	Dr. p. £	587½	585	575	600
Bangkok...	Sh. p. tical	1/10½	1/10½	1/10½	1/10½
Budapest ...	Pen. p. £	19¼	19¼	18½	20½
Buenos Aires	d. p. \$	42	42	41¼	42½
Calcutta	Sh. p. rup.	1/65¼	1/65¼	1/61/16	1/63/32
Constantin ..	Piast. p. £	690	690	690	695
Hongkong ...	Sh. p. \$	1½/4	1/4½/16	1/4½	1½/4
Kobe	Sh. p. yen	1/31/32	1/215/16	1/2½	1/3
Lissabon ...	Escu. p. £	110	110	109½	110½
Mexico	\$ per £	16.86	16.86	16.17	16.86
Montevideo ..	d. per £	34	34	33	35
Montreal ...	\$ per £	5.00	4.91	4.65	4.94½
Rio d. Janeiro	d. per Mil.	4	4½/8	4	4½
Shanghai ...	Sh. p. tael	1/3½/8	1/27/8	1/27/8	1/4
Singapore ...	id. p. \$	2/315/16	2/41/16	2/315/16	2/41/16
Valparaiso 1)	\$ per £	—	—	—	—
Warschau ...	Zl. p. £	29½	30	29½	30

ZILVERPRIJS		GOUDPRIJS 3)	
Londen 1) (N.York 2)		Londen	
25 Juli 1933..	18¼/16	37½	123/6
26 „ 1933..	17¾/8	36¾	123/9½
27 „ 1933..	18½/16	37½	124/6
28 „ 1933..	18½/8	36½	124/3
29 „ 1933..	18	—	123/8
31 „ 1933..	17½/16	35½/8	124/-
1 Aug. 1932..	—	26½/8	—
27 Juli 1914..	24½/16	59	84/10½

1) in pence p. oz. stand. 2) Foreign silver in \$c. p. oz. fine. 3) in sh. p. oz. fine

STAND VAN 'S RIJKS KAS

Vorderingen.	15 Juli 1933	22 Juli 1933
Saldo van 's Rijks Schatkist bij De Nederlandsche Bank.....	f 7.047.939,64	f 12.332.824,52
Saldo b. d. Bank voor Ned. Gemeenten Voorschotten op ultimo Juni 1933 aan de gem. verst. op v. haar d. de Rijksadm. te heffen gem. ink. bel. en op. op de Rijksink. bel.	226.548,49	209.376,92
Voor schotten op ultimo Juni 1933 a. d. gem. verstrekt op aan haar uit te keeren hoofds. der pers. bel., aand. in de hoofds. der grondbel. en der gem. fondselb., alsmede op. op die belastingen en op de vermogensbelasting	1.629.664,04	1.629.664,04
Voor schotten aan Ned.-Indië.....	413.860,24	413.860,24
Id. aan Suriname.....	189.925.956,02	184.435.769,45
Id. aan Curaçao.....	11.754.470,10	11.828.460,10
Kasvord. weg. creditverst. a/h. buitenl. Saldo der postreke v. Rijkscomptabelen Vord. op andere Staatsbedrijven 1)....	5.983.012,87	6.098.111,81
Verstr. t. laste der Rijksbegr. kasgeldenleeningen aan gemeenten (saldo)....	102.443.127,67	102.471.481,40
	22.873.781,41	34.775.897,53
	14.729.575,45	14.579.575,45
	43.779.065,29	43.788.065,29

Vorderingen.	22 Juli 1933	29 Juli 1933
Voor schot door De Ned. Bank ing. art. 16 van haar octrooi verstrekt Voor schot door De Ned. Bank in rekg.-crt. verstrekt.....	—	—
Schatkistbiljetten in omloop.....	f 330.412.000,—	f 330.387.000,—
Schatkistpromessen in omloop.....	125.280.000,—	131.780.000,—
Daggeldleeningen.....	—	—
Zilverbons in omloop.....	1.506.801,50	1.501.357,50
Schuld aan het Alg. Burg. Pensioenf. 1) Id. aan het Staatsbedrijf d. P., T. en T. 1) Id. aan andere Staatsbedrijven 1)....	1.135.053,01	110.353,15
Id. aan diverse instellingen 1).....	83.461.108,83	96.359.943,31
	18.579,58	18.579,58
	91.808.371,74	92.837.886,58

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

Vorderingen:	22 Juli 1933	29 Juli 1933
Betaalmiddelen in 's Lands kas.....	—	—
waaronder Muntbiljetten.....	—	—
Saldo Javasc Bank.....	—	—
Vereffeningen:		
Voor schot 's Rijks kas e. a. Rijksinstell.	f 184.436.000,—	f 184.704.000,—
Schatkistpromessen.....	1.000.000,—	1.000.000,—
Schatkistbiljetten.....	19.700.000,—	19.700.000,—
Muntbiljetten in omloop.....	1.399.000,—	1.399.000,—
Schuld aan het Ned.-Ind. Muntfonds.	4.396.000,—	4.396.000,—
Idem aan de Ned.-Ind. Postspaarbank.	916.000,—	778.000,—
Voor schot van de Javasc Bank.....	1.172.000,—	241.000,—

SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere openesch. schulden	Discont.	Div. rekeningen 1)
24 Juni 1933..	707 2)	1.073	567	730	2.238
17 „ 1933..	707 2)	1.081	486	731	2.250
10 „ 1933..	706 2)	1.163	459	728	2.255
3 „ 1933..	704 2)	1.322	448	722	2.275
27 Mei 1933..	726 2)	1.112	479	728	2.250
5 Juli 1914..	645	1.100	560	735	396

1) Sluftp. der activa. 2) Benevens f 152.000 buitenslands.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 31 Juli 1933.

		Activa.		
Binnenl. Wis- sels, Prom. enz. in disc.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag.sch. „	39.964.052,71 2.601.091,98 4.725.912,10	f	47.291.056,79
Papier o. h. Buitenl. in disconto	f	21.538.217,—	„	—
Idem eigen portef.	f	21.538.217,—	„	—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	—	„	21.538.217,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	Hfdbk. f Bijbnk. „ Ag.sch. „	69.032.560,74 ¹⁾ 6.426.891,05 42.142.140,01	f	117.601.591,80
Op Effecten	f	116.413.280,89 ¹⁾	„	—
Op Goederen en Spec.	f	1.188.310,91	„	117.601.591,80 ¹⁾
Voorschotten a. l. Rijk	„	—	„	—
Munt, Goud	f	111.856.895,—	„	—
Muntmat., Goud	„	662.141.953,30	„	—
	f	773.998.848,30	„	—
Munt, Zilver, enz.	„	23.078.791,46	„	—
Muntmat., Zilver	„	—	„	797.077.639,76 ²⁾
Belegging 1/6 kapitaal, reserves en pensioenfonds	„	21.515.244,18	„	—
Gebouwen en Meub. der Bank	„	5.000.000,—	„	—
Diverse rekeningen	„	21.401.816,80	„	—
Staat d. Nederl. (Wet v. 27/5/32, S.No. 221)	„	18.331.195,17	„	—
	f	1.049.756.761,50	„	—

Passiva.

Kapitaal	f	20.000.000,—
Reservefonds	„	3.749.272,82
Bijzondere reserve	„	5.000.000,—
Pensioenfonds	„	8.789.264,84
Bankbiljetten in omloop	„	937.894.150,—
Bankassignatiën in omloop	„	157.859,32
Rek.-Cour. saldo's: Het Rijk	f	5.268.108,38
Anderen	„	67.649.538,08
	„	72.917.646,46
Diverse rekeningen	„	1.248.568,06
	f	1.049.756.761,50
Beschikbaar metaalsaldo	f	392.208.208,74
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„	980.520.522,—

1) Waarvan aan Nederlandsch-Indië (Wet van 15 Maart 1933, Staatsblad No. 95) ..... f 40.933.821,50
2) Waarvan in het buitenland ..... „ 3.020.302,58

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschkb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
	Munt	Muntmat.				
31 Juli '33	111857	662.142	937.894	73.076	392.208	79
24 „ '33	111855	651.520	910.468	89.852	387.438	79
25 Juli '14	65.703	96.410	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenl.	Diverse rekeningen 2)
31 Juli 1933	47.291	—	117.602	21.538	21.402
24 „ 1933	48.826	—	115.662	23.777	18.880
25 Juli 1914	67.947	—	61.686	20.188	509

1) Sedert den bankstaat van 4 Jan. 1929 op de basis van 2/3 metaal-dekking. 2) Onder de activa.

JAVASCHE BANK.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschkb. metaal-saldo
29 Juli '33 2)	142.910		197.360	28.200	52.686
22 „ '33 2)	143.020		198.490	28.560	52.200
24 Juni 1933	104.003	43.990	196.720	34.852	55.365
17 „ 1933	104.500	43.815	202.571	32.252	54.387
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842

Data	Wissels. buiten N.-Ind. betaalb.	Dis-conto's	Beleeningen	Diverse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
29 Juli '33 2)	4.280	65.040	25.570	63	63
22 „ '33 2)	4.720	67.300	24.210	63	63
24 Juni 1933	5.507	9.183	35.915	36.130	64
17 „ 1933	5.903	9.221	35.902	35.381	63
25 Juli 1914	6.395	7.259	75.541	2.228	44

1) Sluitpost activa. 2) Cijfers telegrafisch ontvangen.

BANK VAN ENGELAND.

Data	Metaal	Bankbilj. in circulatie	Bankbilj. in Banking Departm.	Other Securities Disc. and Advances	Securities
26 Juli 1933	191.380	377.220	72.834	11.243	12.420
19 „ 1933	190.981	377.374	72.321	11.246	14.063
22 Juli 1914	40.164	—	29.317	—	33.633

Data	Gov. Sec.	Public Depos.	Other Deposits		Reserve	Dek-kings-perc. 1)
			Bankers	Other Accounts		
26 Juli '33	90.596	14.136	98.511	57.659	74.160	43,5
19 „ '33	89.591	19.052	94.159	57.205	73.606	43,1
22 Juli '14	11.005	14.736	—	42.185	29.297	52

1) Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Data	Goud	Zilver	Te goed in het buitenl.	Wissels	Waarv. op het buitenl.	Beleeningen	Renteloos voorschot v. d. Staat
21 Juli '33	81.729	938	2.573	4.369	1.403	2.684	3.200
13 „ '33	81.549	947	2.575	4.468	1.403	2.690	3.200
23 Juli '14	4.104	640	—	1.541	8	769	—

Data	Bons v. d. zelfst. amort. k.	Diver-sen 1)	Circulatie	Rekg. Courant		
				Staat	Zelfst. amort.k.	Portu-culieren
21 Juli '33	6.468	2.262	82.254	622	2.012	19.219
13 „ '33	6.468	2.254	83.216	575	2.004	18.122
23 Juli '14	—	—	5.912	401	—	943

1) Sluitpost activa.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Data	Goud	Daarvan als goud-dekking geldende	Deviezen als goud-dekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
23 Juli 1933	200,7	27,7	84,0	2.968,6	59,6
15 „ 1933	200,6	17,6	80,3	3.068,4	70,6
30 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effec-ten	Diverse Activa 2)	Circu-latie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva
23 Juli 1933	319,8	479,7	3.261,2	395,8	179,8
15 „ 1933	320,0	461,8	3.338,4	357,5	180,8
30 Juli 1914	330,8	200,4	1.890,9	944,—	40,0

1) Onbelast. 2) W.o. Rentenbankscheine 23, 15 Juli 1933, resp. 28, 23 mill.

NATIONALE BANK VAN BELGIË.

Data	Goud		Circulatie	Andere opeischb. schulden	Beschkb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.	Rekg. Crt.		
	Munt en metaal	Munt en afders					Schatkist	Partic.	
27 Juli 1933	2.691	64	748	57	355	40	3.603	45	298
18 „ 1933	2.686	63	741	61	355	40	3.614	41	283

FEDERAL RESERVE BANKS.

Data	Goudvoorraad		„Other cash“ 2)	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In her-disc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
12 Juli '33	3.545,8	2.829,2	278,1	167,9	13,2
5 „ '33	3.549,1	2.811,7	255,5	181,8	23,1

Data	Belegd in U. S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circula-tie	Totaal Depo-sito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. 1)	Algem. Dek-kings-perc. 2)
12 Juli '33	2.007,2	3.067,1	2.581,8	146,4	63,4	68,4
5 „ '33	1.995,3	3.115,3	2.450,7	146,8	63,7	68,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem. 3) „Other Cash“ does not include Federal Reserve Notes or a Bank's own Federal Reserve bank notes.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Data	Aantal banken	Dis-conto's en beleen.	Beleg-ingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal depo-sito's	Waarvan time deposits
5 Juli '33	31	8.530	8.156	1.601	15.738	4.492
28 Juni '33	26	8.452	8.213	1.697	15.780	4.406

De posten van De Ned. Bank, de Javasche Bank en de Bank of Eng-land zijn in duizenden, alle overige posten in miljoenen van de be-treffende valuta.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

1 Augustus 1933.

Verschillende beperkende bepalingen zijn in de afgelopen week van kracht geweest aan de termijnmarkt te Chicago, nadat op 24 Juli deze markt weder geopend werd. Volgens de laatste voorschriften is voor de dagelijksche prijschommelingen een limite vastgesteld, welke voor tarwe 5 dollarcenten per bushel bedraagt, vergeleken bij het slot van den vorigen dag. Deze limite geldt zoowel voor schommelingen naar boven als naar beneden. In het begin der week stegen de koersen te Chicago onder den invloed van slechte oogstberichten en hernieuwde speculatieve aankopen, doch later zakte de markt in en bereikte de verlaging twee maal de limite van 5 dollarcenten per dag. Het slot was onveranderd tegen 24 Juli en 20 Juli, toen de groote verlaging intrad en de beurs gesloten werd. De oogstberichten uit de Ver. Staten blijven slecht en in verschillende gedeelten van het zomertarwegebied wordt de toestand door droogte steeds slechter, zoodat het te betwijfelen valt of de opbrengst den omvang der reeds lage schattingen van den laatsten tijd zal bereiken. De resultaten bij het dorschen van wintertarwe zijn teleurstellend. Ook in Canada zijn de vooruitzichten verre van gunstig en men hoort meer van verderen achteruitgang door droogte en hitte dan van verbetering. In sommige streken is men reeds begonnen met het snijden van tarwe, welke vroeg rijp is. De schattingen van de opbrengst zijn verlaagd en zullen belangrijk beneden het gemiddelde blijven. Ook wordt schade gemeld tengevolge van insecten. In het Noorden der Prairieprovincies is de toestand beter dan in het Zuiden. Particuliere schattingen spreken van een opbrengst in geheel Canada van 250 miljoen bushels tegen een opbrengst in het vorige jaar van 428.500.000 bushels. Onder den invloed van de slechte oogstberichten zijn de koersen aan de termijnmarkt te Winnipeg in de eerste helft der week gestegen, doch later trad weder eene verlaging in tengevolge van de verlaging te Chicago en omdat Europeesche importeurs niet geneigd waren de verhoogde prijzen te betalen. Het slot te Winnipeg was nog 2½ dollarcenten per 60 lbs. hooger dan een week geleden. Ook de Argentijnsche markten zijn in de eerste helft der week gestegen doch hebben later de verhooging weder verloren. Het slot te Buenos Aires was 2 centavos, te Rosario 1 centavos hooger dan een week geleden. De vraag voor buitenlandsche tarwe, welke in de voorafgaande week reden tot tevredenheid gaf, was in de afgelopen week slechts matig en de prijzen voor de voornaamste soorten daalden. Dit was ook het geval voor Australische tarwe, waarvoor de kooplust gering was. Er komt hoe langer hoe meer aanbod van Europeesche tarwe tot in den loop der week aanmerkelijk verlaagde prijzen, naarmate de resultaten in verschillende landen goed blijken te zijn en groote oogsten worden verwacht. Fransche en Duitse tarwe worden in omringende landen dringend aangeboden. Ook Russische tarwe wordt aangeboden en verscheiden uitvoerlanden in Oost-Europa zullen over een overschot beschikken voor uitvoer. Behalve in Spanje en in Scandjnavië, wordt bijna overal in Europa een groote tarweopbrengst verwacht. Het Landbouwinstituut te Rome schat de opbrengst in 11 landen, welke samen ongeveer de helft van het totaal in Europa voortbrengen, op 1.8 miljoen ton grooter dan in 1932 en ongeveer 1.7 miljoen ton boven het gemiddelde van 1927—31. Russische berichten spreken van een record-oogst, belangrijk boven het gemiddelde. Betrouwbare gegevens zijn natuurlijk niet te krijgen, Rusland is echter reeds gedurende eenigen tijd met aanbiedingen aan

de markt. De onderhandelingen tusschen uitvoerende en invoerende landen over beperking van den verbouw hebben nog niet tot een resultaat geleid en zullen eind Augustus hervat worden.

De stemming voor rogge was in navolging van die voor tarwe in de tweede helft der afgelopen week niet vast en de prijzen vooral van Europeesche soorten sloten lager. De vooruitzichten van de rogge-oogsten in Europa blijven gunstig en de eerste monsters nieuwe rogge uit Duitsland toonden een goede kwaliteit. De opbrengst in Europa wordt op ongeveer dezelfde grootte geschat als in het vorige jaar.

De vraag voor maïs is gedurende de geheele afgelopen week teleurstellend geweest. Het aanbod van onverkochte Plata- en Donaumais uit aangekomen en spoedig verwachte booten drukte de prijzen, welke in het begin der week iets terugliepen en verder gedurende verscheiden dagen onveranderd bleven. Ook was er nog aanbod van Platamais van meer of minder beschadigde kwaliteit uit vroeger aangekomen booten, dat de markt drukte. De kwaliteit der laatst aangekomen booten was weder veel beter en gaf geen aanleiding tot ontvredenheid. Gisteren was het aanbod dringend uit inmiddels aangekomen booten en moesten verkoopers bij onvoldoende vraag zoowel voor Donau als voor Platamais een verdere prijsverlaging toestaan. Ook maïs op aflading was door de algemeene flauwer stemming lager te koop. Slechts kleine zaken zijn daarin tot stand gekomen door de onwilligheid van koopers om voor latere verscheping een premie te betalen. De vooruitzichten van den maïsoogst in de Donaulanden zijn over het algemeen gunstig en de planten ontwikkelen zich nu goed onder gunstige weersomstandigheden. De termijnmarkten in Zuid-Amerika zijn eerst niet veel veranderd, daalden in de tweede helft der week. Buenos Aires sloot 17 centavos lager, Rosario 16 centavos lager.

De vooruitzichten van gerst in Roemenië zijn zeer gunstig, zoowel wat de hoeveelheid als de kwaliteit betreft. De opbrengst wordt nu op 9.576.000 quarters geschat tegen 9.866.000 quarters in 1932. Inclusief de oude voorraden taxeert men het uitvoersurplus op 5½ miljoen quarters. Roemeensche afladers zijn dringend aan de markt met gerst ter verlading in de volgende maanden, ook met zware natuurgewichten. De prijzen zijn in den loop der week verder afgebrokkeld, waardoor ook die voor stopomende gedrukt waren. Voor Platagerst zijn de prijzen vrij scherp gedaald nu de zware Donagerst zoo sterk concurreert.

De stemming voor haver was gedrukt en vooral Duitse en Boheemsche haver waren lager te koop. De termijnmarkt te Buenos Aires sloot 10 centavos lager.

SUIKER.

Gedurende de afgelopen week verliepen de verschillende suikermarkten meest in kalme stemming.

In Amerika bracht hernieuwde speculatieve kooplust de termijnmarkten te New-York dadelijk den eersten beursdag op 7 à 8 punten hooger. Koopers voor ruwsuiker bleven echter afzijdig, pas in het midden der week vonden weer verkoopen plaats en wel tot ca. 1.50 d.e. voor Cubasuiker Augustus verscheping. De New-Yorksche termijnnoteringen fluctueerden nog ietwat — mede in verband met de schommelingen van den Dollar — en sloten als volgt: Sept. 1.43, Oct. 1.46, Dec. 1.50 en Jan. 1.51, terwijl de laatste notering voor Spot Centr. 3.50 bedroeg.

De ontvangsten in de Atlantische havens der Ver. Staten bedroegen deze week 67.000 tons, de versmeltingen 53.000 tons tegen 63.700 tons verleden jaar en de voorraden 364.000 tons tegen 259.200 tons.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	22/29 Juli 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	22/29 Juli 1933	Sedert 1 Jan. 1933	Overeenk. tijdvak 1932	1933	1932
Tarwe	21.890	807.474	870.081	1.475	16.491	7.545	823.965	877.626
Rogge	5.464	241.173	298.441	—	4.819	1.543	245.992	299.984
Boekweit	728	13.060	15.906	—	25	—	13.085	15.906
Maïs	31.478	641.421	797.837	4.750	120.489	196.477	761.910	994.314
Gerst	13.081	204.669	229.708	757	19.168	7.985	223.837	237.693
Haver	1.700	93.571	118.173	—	2.771	3.022	96.342	121.195
Lijnzaad	4.892	141.853	160.461	2.010	177.595	217.918	319.448	378.379
Lijnkoek	2.951	48.516	61.617	—	—	50	48.516	61.667
Tarwemeel	330	11.854	13.873	20	4.465	9.128	16.319	23.001
Andere meelsoorten	528	32.892	23.517	142	6.082	8.189	38.974	31.706

STATISTISCH OVERZICHT

	GRANEN EN ZADEN										TUINBOUWARTIKELEN				VLEESCH					
	TARWE Manitoba No. 2 loco Rotterdam/ Amsterdam per 100 K.G. 2)		ROGGE No. 2 Canada loco R'dam/A'dam per 100 K.G. 3)		MAIS La Plata loco R'dam/A'dam per 2000 K.G.		GERST 62/63 K.G. Z. Russische loco Rotterdam/ A'dam per 2000 K.G. 4)		LIJNZAAD La Plata loco R'dam/A'dam per 1960 K.G.		KOMKOM- MERS (groene) 1e soort per 100 st. Berkel- Rodenrijs		TOMATEN A per KG. Westland		VROEGE AARD- APPELEN p. 100 KG. Groot- broek		RUND- VLEESCH (versch) Gem.v. 3kw. per 100 KG. Rotterdam		VARKENS- VLEESCH (versch) per 100 KG. Rotterdam	
	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%	f.	%
1925	17,20	100,0	13,07 ⁵	100,0	231,50	100,0	236,00	100,0	462,50	100,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1926	15,90	92,4	11,75	89,9	174,25	75,3	196,75	83,4	360,50	77,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1927	14,75	85,8	12,47 ⁵	95,4	176,00	76,0	237,00	100,4	362,50	78,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1928	13,47 ⁵	78,3	13,15	100,6	226,00	97,7	228,50	96,8	363,00	78,5	7,49	100,0	20,—	100,0	4,93	100,0	93,—	100,—	77,50	100,—
1929	12,25	71,2	10,87 ⁵	83,2	204,00	88,1	179,75	76,2	419,25	90,6	7,79	104,0	16,—	80,0	3,15	63,9	96,40	103,7	93,12 ⁵	120,2
1930	9,67 ⁵	56,3	6,22 ⁵	47,6	136,75	59,1	111,75	47,4	356,00	77,0	5,24	70,0	20,—	100,0	4,12	83,6	108,—	116,1	72,90	94,1
1931	5,55	32,3	4,55	34,8	84,50	36,5	107,25	45,4	187,00	40,4	3,62	48,3	14,50	72,5	4,95 ¹	100,4	88,—	94,6	48,—	61,9
1932	5,22 ⁵	30,4	4,62 ⁵	35,4	77,25	33,4	100,75	42,7	137,00	29,6	5,71	76,2	11,50	57,5	1,69	34,3	61,—	65,6	37,50	48,4
Jan. 1931	6,52 ⁵	37,9	4,—	30,6	84,50	36,5	86,25	36,5	207,50	44,9	—	—	—	—	—	—	96,—	103,2	56,—	72,3
Febr. "	5,77 ⁵	33,6	3,90	29,8	87,50	37,8	85,75	36,3	206,25	44,6	—	—	—	—	—	—	91,—	97,8	50,—	64,5
Maart "	5,62 ⁵	32,7	4,20	32,1	103,00	44,5	104,75	44,4	214,00	46,3	—	—	—	—	—	—	90,—	96,8	51,—	65,8
April "	5,90	34,3	4,42 ⁵	33,8	112,00	48,4	117,00	49,6	197,75	42,8	—	—	—	—	—	—	97,—	104,3	47,—	60,6
Mei "	6,15	35,8	4,97 ⁵	38,0	95,75	41,4	124,00	52,5	189,00	40,9	—	—	—	—	—	—	98,—	105,4	45,—	58,1
Juni "	5,75	33,4	5,05	38,6	86,75	37,5	116,50	49,4	191,50	41,4	—	—	—	—	—	—	101,—	108,6	41,—	52,9
Juli "	5,42 ⁵	31,5	4,70	35,9	84,25	36,4	115,75	49,0	211,00	45,6	3,62	48,3	23,—	115,0	5,75	116,6	95,—	102,2	49,—	63,2
Aug. "	4,97 ⁵	28,9	4,02 ⁵	30,8	74,50	32,2	119,50	50,6	185,50	40,1	—	—	8,50	42,5	4,15	84,2	94,—	101,1	54,—	69,7
Sept. "	4,77 ⁵	27,8	4,27 ⁵	32,7	68,00	29,4	97,00	41,1	164,25	35,5	—	—	9,—	45,0	—	—	84,—	90,3	50,—	64,5
Oct. "	5,—	29,1	4,47 ⁵	34,2	68,50	29,6	94,75	40,1	160,25	34,6	—	—	17,50	87,5	—	—	75,—	80,6	49,—	63,2
Nov. "	5,82 ⁵	33,9	5,47 ⁵	41,9	81,00	35,0	114,50	48,5	169,75	36,7	—	—	—	—	—	—	72,—	77,4	48,—	61,9
Dec. "	4,92 ⁵	28,6	4,95	37,9	69,25	29,9	111,25	47,1	145,75	31,5	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	43,—	55,5
Jan. 1932	5,05	29,4	5,07 ⁵	38,8	71,25	30,8	114,00	48,3	142,50	30,8	—	—	—	—	—	—	70,—	75,3	40,—	51,6
Febr. "	5,30	30,8	5,07 ⁵	38,8	74,00	32,0	108,50	46,0	142,25	30,8	—	—	—	—	—	—	68,—	73,1	34,—	43,9
Maart "	5,52 ⁵	32,1	5,80	44,4	86,75	37,5	118,00	50,0	143,25	31,0	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	32,—	41,3
April "	5,65	32,7	6,22 ⁵	47,6	88,75	38,3	124,50	52,8	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	28,—	36,1
Mei "	5,60	32,6	5,30	40,5	78,00	33,7	116,00	49,2	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	63,—	67,7	26,—	33,5
Juni "	5,22 ⁵	30,4	4,15	31,7	80,75	34,9	105,75	44,8	128,75	27,8	—	—	—	—	—	—	67,—	72,0	34,—	43,9
Juli "	4,90	28,5	4,—	30,6	78,75	34,0	100,25	42,5	129,75	28,1	5,71	76,2	15,50	77,5	2,07	42,0	64,—	68,8	35,50	45,8
Aug. "	5,20	30,2	4,07 ⁵	31,2	77,50	33,5	98,25	41,6	133,00	28,8	—	—	8,—	40,0	1,31	26,6	62,—	66,7	40,50	52,2
Sept. "	5,47 ⁵	31,8	4,20	32,1	78,50	33,9	88,50	37,5	150,75	32,6	—	—	5,50	27,5	—	—	55,—	59,1	42,50	54,8
Oct. "	5,25	30,5	3,92 ⁵	30,0	74,50	32,2	79,50	33,7	138,25	29,9	—	—	17,—	85,0	—	—	51,—	54,8	44,—	56,8
Nov. "	4,90	28,5	3,90	29,8	71,25	30,8	79,00	33,5	135,25	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Dec. "	4,72 ⁵	27,5	3,80	29,1	66,25	28,6	75,25	31,9	135,00	29,2	—	—	—	—	—	—	53,—	57,0	46,—	59,3
Jan. 1933	4,95	28,8	3,75	28,7	73,00	31,5	75,25	31,9	136,50	29,5	—	—	—	—	—	—	50,50	54,3	44,75	57,7
Febr. "	4,77 ⁵	27,8	3,70	28,3	71,00	30,7	74,75	31,7	130,25	28,2	—	—	—	—	—	—	49,25	53,0	45,—	58,1
Maart "	5,05	29,4	3,82 ⁵	29,3	73,50	31,7	76,25	32,3	130,50	28,2	—	—	—	—	—	—	46,50	50,0	46,—	59,3
April "	5,15	29,9	3,75	28,7	72,75	31,4	71,25	30,2	129,50	28,0	—	—	—	—	—	—	49,50	53,2	48,25	62,3
Mei "	5,40	31,4	3,77 ⁵	28,9	70,50	30,5	73,25	31,0	146,75	31,7	—	—	—	—	—	—	52,25	56,2	49,—	63,2
Juni "	5,25	30,5	3,55	27,2	66,00	28,5	75,75	32,1	163,25	35,3	—	—	—	—	—	—	51,25	55,1	48,—	61,9
3 Juli	5,65	32,7	3,70	28,3	64,50	27,9	79,00	33,5	182,00	39,4	5,65	75,4	17,70	88,5	0,75	15,2	50,— ⁶	53,8	47,50 ⁹	61,3
10 "	5,70	33,1	3,80	29,1	64,50	27,9	80,00	33,9	175,00	37,8	6,05	80,8	16,—	80,0	0,90	18,3	50,— ⁷	53,8	48,— ⁷	61,9
17 "	6,35	36,9	4,—	30,6	64,50	27,9	80,00	33,9	178,00	38,5	4,28	57,1	11,54	57,7	0,82	16,6	50,— ⁸	53,8	48,— ⁸	61,9
24 "	5,60	32,6	4,—	30,6	65,00	28,1	78,00	33,1	173,00	37,4	5,43	72,5	10,43	52,2	0,80	16,2	48,— ⁹	51,6	49,— ⁹	63,2
31 "	5,80	33,7	3,70	28,3	63,00	27,2	73,50	31,1	173,00	37,4	6,43	85,8	12,08	60,4	0,89	18,1	48,— ¹⁰	51,6	49,50 ¹⁰	63,9

1) Men zie voor de toelichting op dezen staat de nos. van 8, 15 Aug. 1928, 25 Febr. 1931 en 15 Febr. 1933. 2) Tot Jan. 1931 Hard Winter No. 2 van Jan. 1931 tot vanaf 26 Mei 1930 tot 23 Mei 1932 74 K.G. Zuid-Russische. 3) Tot Jan. 1928 Maiting; van Jan. 1928 tot 9 Febr. 1931 American No. 2, van 9 Febr. 1931 tot 23 Mei 1933 het betreffende jaar. 4) 1 Juli. 5) 8 Juli. 6) 15 Juli. 7) 22 Juli. 8) 29 Juli. 9) 7 Juli. 10) 14 Juli. 11) 21 Juli. 12) 28 Juli.

	MINERALEN						TEXTIELGOEDEREN										DIVERSEN			
	STEENKOLEN Westfaalsche/ Hollandsche bunkerkolen, ongezeefd f.o.b. R'dam/A'dam per 1000 K.G.		PETROLEUM Mid. Contin. Crude 33 t/m 33,9 ^o Bé s.g. per barrel		BENZINE Gulf exp. 64/66 ^o §cts. per U.S. gallon		KATOEN			WOL gekamde Australische, Merino, 64's Av. loco Bradford per lb.			WOL gekamde Australische, Crossbred Col- onial Carded, 50's Av. loco Bradford per lb.			KOE- HUIDEN Gaaf, open kop 57-61 pnd.		KALK- SALPETER Gld. per 100 KG. netto		
	f.	%	§	%	§cts.	%	§ cts.	%	pence	%	pence	%	pence	%	pence	%	f.	%	f.	%
1925	10,80	100,0	1,68	100,0	14,86	100,—	23,25	100,0	29,27	100,—	9,35	100,—	55,00	100,0	29,50	100,0	34,70	100,0	12,—	100,0
1926	17,90	165,7	1,89	112,5	13,65	91,9	17,55	75,5	16,24	55,5	6,30	67,4	47,25	85,9	24,75	83,9	28,46	82,0	11,61	96,8
1927	11,25	104,2	1,30	77,4	14,86	100,—	17,50	75,3	16,78	57,3	7,27	77,8	48,50	88,2	26,50	89,8	40,43	116,5	11,48	95,7
1928	10,10	93,5	1,20	71,4	9,98	67,2	20,00	86,0	19,21	65,6	7,51	80,4	51,50	93,6	30,50	103,4	47,58	137,1	11,48	95,7
1929	11,40	105,6	1,23	73,2	10,—	67,3	19,15	82,4	17,05	58,2	6,59	70,5	39,—	70,9	25,25	85,6	32,25	92,9	10,60	88,3
1930	11,35	105,1	1,12	66,7	8,77	59,0	13,55	58,3	12,—	41,0	3,92	41,9	26,75	48,6	16,25	55,1	25,36	73,1	9,84	82,0
1931	10,05	93,1	0,58	34,5	5,04	33,9	8,60	37,0	7,33	25,0	3,08	33,0	21,50	39,1	12,00	40,7	18,65	53,7	8,61	71,8
1932	8,00	74,1	0,81	48,2	4,50	30,3	6,45	27,7	5,21	17,8	3,11	33,3	16,00	29,1	8,50	28,8	11,15	32,1	6,15	51,3
Jan. 1931	10,30	95,4	0,85	50,6	6,08	40,9	10,30	44,3	8,31	28,4	3,09	33,1	21,25	38,6	12,00	40,7	24,63	71,0	10,11	81,3
Febr. "	10,30	95,4	0,85	50,6	6,14	41,3	10,95	47,1	9,58	32,7	3,55	38,0	21,75	39,5	12,00	40,7	22,50	64,8	10,21	85,1
Maart "	10,30	95,4	0,66	39,3	6,07	40,9	10,90	46,9	9,70	33,1	3,56	38,1	25,25	45,9	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
April "	10,15	94,0	0,53	31,5	5,66	38,1	10,25	44,1	8,68	29,7	3,31	35,4	24,50	44,5	14,50	49,2	22,25	64,1	10,21	85,1
Mei "	10,00	92,6	0,53 ⁵	31,5	5,37 ⁵	36,2	9,40	40,4	8,18											

(VAN GROOTHANDELSPRIJZEN)

ZUIVEL EN EIERN						METALEN																	
BOTER per K.G. Leeuwarder Comm. Noteering		BOTER p.K.G. Heffing Crisis Zuivel-Centr.		KAAS Edammer Alkmaar Fabrieks-kaas kl. m/merk		EIERN Gem. not. Eiermijn Roermond p. 100 st.		KOPER Standaard Locoprijzen Londen per Eng. ton		LOOD Locoprijzen Londen per Eng. ton		TIN Locoprijzen Londen per Eng. ton		IJZER Cleveland Foundry No. 3 f.o.b. Middlesb. per Eng. ton		GIETIJZER (Lux III) p. Eng. t. f.o.b. Antwerpen		ZINK Locoprijzen Londen per Eng. ton		GOUD cash Londen per ounce fine		ZILVER cash Londen per Standard Ounce	
fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	£	%	£	%	£	%	Sh.	%	sh.	%	£	%	sh.	%	pence	%
2,31	100,0	—	—	56,—	100,0	9,18	100,0	62,1/6	100,0	36,8/6	100,0	261,17/-	100,0	73/-	100,0	67/-	100,-	36,3/6	100,-	85/6	100,-	32 1/8	100,0
1,98	85,7	—	—	43,15	77,1	8,15	88,8	58,11/-	93,5	31,1/6	85,3	280,17/6	111,1	86/6	118,5	102,5	34,2/6	100,-	94,3	85/-	99,5	28 1/4	89,3
2,03	87,9	—	—	43,30	77,3	7,96	86,7	55,14/-	89,7	24,4/-	66,4	290,4/-	110,8	73/-	100,0	64/6	96,3	28,10/-	78,8	85/-	99,5	26 3/4	83,3
2,11	91,3	—	—	48,05	85,8	7,99	87,0	63,16/-	102,8	21,1/-	57,8	227,5/-	86,8	66/-	90,4	62/8	93,5	25,5/6	69,9	85/-	99,5	26 1/8	81,1
2,05	88,7	—	—	45,40	81,1	8,11	88,3	75,14/-	121,9	23,5/-	63,8	203,15/6	77,8	70/6	96,6	68/9	102,6	24,17/6	68,8	85/-	99,5	24 7/8	76,2
1,66	71,9	—	—	38,45	68,7	6,72	73,2	54,13/-	88,0	18,1/6	49,6	142,5/-	54,3	67/-	91,8	59/6	88,8	16,17/-	46,6	85/-	99,5	17 1/2	55,4
1,34	58,0	—	—	31,30	56,9	5,35	58,3	36,5/-	58,4	12,1/-	33,1	110,1/-	42,0	55/-	75,3	47/6	70,9	11,10/6	31,9	92/6	108,2	13 3/4	41,6
0,94	40,7	—	—	22,70	40,5	4,14	45,1	22,17/-	36,8	8,12/-	23,6	92,2/-	37,1	42/-	57,5	37/-	55,2	9,16/-	27,1	118/-	138,0	12 1/8	40,1
1,61	69,7	—	—	32,25	57,6	6,63	72,2	45,7/6	73,1	14,-/6	38,5	116,8/-	44,4	60/6	82,9	51/6	76,9	12,18/6	35,7	85/-	99,5	12 1/2	43,2
1,66	71,9	—	—	33,80	60,4	6,21	67,6	45,1/6	72,6	13,5/6	36,4	117,-/6	44,7	58/6	80,3	50/7	75,5	12,10/-	34,6	85/-	99,5	12 1/2	38,9
1,47	63,6	—	—	35,00	62,5	4,94	53,8	45,1/6	72,6	13,3/6	36,2	122,1/-	46,6	58/6	80,3	48/10	72,9	12,8/6	34,3	85/-	99,5	12 1/2	41,8
1,35	58,4	—	—	31,60	56,4	4,20	45,8	42,15/6	68,9	12,10/-	34,3	113,4/-	43,2	58/6	80,3	49/6	73,9	11,12/-	32,1	85/-	99,5	13 1/8	40,9
1,26	54,5	—	—	30,85	55,1	4,07	44,4	39,6/6	63,4	11,10/6	31,8	104,17/-	40,0	58/6	80,3	48/-	71,6	10,13/6	29,5	85/-	99,5	12 1/2	40,3
1,29	55,8	—	—	33,50	59,8	4,30	46,8	36,6/6	58,5	11,11/6	31,6	106,2/6	40,5	58/6	80,3	47/1	70,3	11,10/-	31,8	85/-	99,5	12 1/2	40,1
1,32	57,1	—	—	37,75	67,4	4,40	47,9	34,14/-	55,9	12,15/6	35,1	112,5/6	42,9	58/6	80,3	48/9	72,8	12,11/-	34,7	85/-	99,5	13 1/4	41,2
1,30	56,3	—	—	36,00	64,3	4,98	54,2	32,15/-	52,8	11,19/6	32,9	114,19/6	43,9	58/6	80,3	47/9	71,3	11,14/6	32,4	85/-	99,5	12 1/2	39,9
1,27	55,0	—	—	32,25	57,6	5,77	62,9	30,3/6	48,6	11,4/-	31,1	111,16/-	42,7	55/6	76,0	46/7	69,5	10,19/-	30,3	91/3	106,8	13 1/2	41,4
1,24	53,7	—	—	26,25	46,9	6,27	68,4	28,2/6	45,3	10,9/6	28,8	101,1/6	38,6	46/-	63,0	44/8	66,7	10,7/6	27,7	106/3	124,3	13 1/2	43,0
1,17	50,6	—	—	24,75	44,2	7,07	77,0	27,19/6	45,1	11,5/-	30,9	102,-/6	39,0	44/6	61,0	43/6	64,9	10,15/6	29,6	110/9	129,5	14 1/4	45,1
1,18	51,1	—	—	21,40	38,2	5,32	58,0	27,6/6	44,2	10,16/6	29,6	98,17/6	37,8	41/6	56,8	43/3	64,6	10,2/6	28,0	122/6	143,3	14 1/2	44,6
1,16	50,2	—	—	25,75	46,0	4,71	51,3	27,14/6	44,7	10,14/-	29,4	98,18/-	37,8	41/6	56,8	42/-	62,7	10,6/6	28,5	120/3	140,7	13 1/8	43,2
1,34	58,0	—	—	27,75	49,6	3,79	41,3	26,4/-	42,2	10,5/-	29,1	99,2/6	37,9	41/6	56,8	40/-	59,7	10,-/6	27,6	119/3	139,9	14	43,6
0,98	42,4	—	—	23,65	42,2	3,42	37,3	24,18/-	40,1	9,9/-	25,9	96,6/-	36,8	44/-	60,3	40/-	59,7	9,11/-	26,4	114/-	133,5	13 1/4	42,8
0,99	42,9	—	—	19,60	35,0	2,77	30,2	23,8/-	37,7	8,16/6	24,2	84,15/6	32,4	45/-	61,6	37/6	56,0	9,21/-	25,2	110/3	129,0	13 1/8	40,9
0,82	35,5	—	—	19,65	35,1	2,88	31,4	21,6/-	34,3	8,-/6	22,0	89,13/6	34,2	44/-	60,3	37/6	56,0	9,9/-	26,1	112/9	132,0	12 1/8	39,3
1,11	48,1	—	—	24,25	43,3	3,08	33,5	20,12/6	33,2	7,5/-	19,9	84,9/-	32,3	44/-	60,3	37/6	56,0	8,13/-	23,9	113/6	132,7	12 1/8	39,3
0,96	41,6	0,45	—	19,55	34,9	3,12	34,0	19,2/6	30,8	7,3/6	19,7	90,17/6	34,7	42/6	60,2	37/-	55,2	8,6/6	23,0	116/-	135,7	12 1/8	38,5
0,76	32,9	0,58	—	17,90	32,0	3,72	40,6	22,4/6	35,8	7,17/6	21,6	101,-/6	38,6	42/-	57,5	36/6	54,5	9,13/6	26,7	118/6	138,6	12 1/2	39,9
0,84	36,4	0,65	—	19,70	35,2	4,64	50,5	25,8/-	40,9	9,10/6	26,1	109,9/6	41,8	42/-	57,5	35/-	52,2	11,2/-	30,7	118/9	138,8	13	40,5
0,82	35,5	0,73	—	25,50	45,5	5,73	62,4	22,5/6	35,9	8,7/-	22,9	105,13/6	40,4	41/-	56,2	34/6	51,5	10,8/6	28,8	121/6	142,1	12 1/2	38,9
0,81	35,1	0,78	—	26,50	47,3	6,65	72,4	21,19/-	35,4	8,4/6	22,6	104,7/6	39,9	40/-	54,8	34/6	51,5	10,8/-	28,7	125/9	147,2	12 1/2	38,3
0,73	31,6	0,85	—	22,55	40,3	5,12	55,7	19,12/6	31,6	7,9/6	20,5	100,10/6	38,4	39/-	53,4	34/6	51,5	10,7/-	28,6	125/9	147,2	11 1/2	35,8
0,73	31,6	0,89	—	21,75	38,8	4,27	46,7	19,17/-	32,0	7,8/-	20,3	100,16/6	38,1	40/6	55,5	34/6	51,5	9,91/-	27,5	122/8	143,5	11 1/2	36,4
0,65	28,1	0,91	—	20,60	36,8	4,35	47,4	20,3/-	32,5	7,7/-	20,2	104,7/6	39,9	43/-	58,9	34/-	50,7	9,15/-	27,0	120/5	140,8	11 1/8	37,2
0,53	22,9	0,99	—	19,40	34,6	2,80	30,5	20,-/6	32,3	7,10/6	20,6	104,18/3	40,1	43/-	58,9	34/7	51,6	10,7/-	28,6	120/5	140,8	11 1/8	38,7
0,54	23,4	1,-	—	18,55	33,1	2,07	22,6	20,11/6	33,1	7,12/6	20,9	109,17/-	42,0	43/-	58,9	35/6	53,0	10,8/6	28,8	120/1	140,4	12 1/2	39,9
0,52	22,5	1,-	—	21,80	38,9	2,49	27,1	23,6/6	37,6	8,6/-	22,9	128,17/6	49,2	41/6	56,8	36/6	54,5	10,13/-	29,4	123/6	144,4	13 1/4	41,2
0,52	22,5	1,-	—	23,50	42,0	2,50	27,2	25,7/-	40,8	9,4/-	25,3	151,10/-	57,9	42/-	57,5	37/-	55,2	11,12/6	32,1	122/3	143,0	13 1/4	41,2
0,52 1/2	22,5	1,-	—	18,00 1/2	32,1	2,60	28,3	26,2/6	42,1	9,4/6	25,3	154,1/-	58,8	41/6	56,8	36/-	53,7	11,15/6	32,6	123/1	144,0	12 1/2	39,9
0,55 1/2	23,8	1,-	—	17,50 1/2	31,3	2,90	31,6	26,9/6	42,7	9,5/6	25,5	146,14/-	56,0	41/6	56,2	34/-	50,7	12,12/6	34,9	124/6	145,6	12 1/8	37,7
0,55 1/4	23,8	1,-	—	18,50 1/4	33,0	2,45	26,7	26,5/-	42,3	9,4/6	25,3	146,14/-	56,0	41/6	56,8	35/-	52,2	12,5/-	33,9	124/3	145,4	12 1/8	40,1
0,59 1/4	25,5	1,-	—	20,-/4	35,7	2,45	26,7	25,7/-	40,8	9,-/6	24,7	147,-/6	56,1	41/6	56,8	35/-	52,2	12,-/6	33,2	123/6	144,5	12 1/2	38,3
				2,60	28,3	2,60	28,3	24,17/-	40,0	8,16/-	24,2	145,18/6	55,7	41/-	56,8	35/-	52,2	11,12/6	32,1	124/-	144,9	12 1/2	37,9

26 Sept. 1932 79 K.G. La Plata. 3 Tot Jan. 1928 Western; vanaf Jan. 1928 tot 16 Dec. 1929 American No. 2, van 16 Dec. 1929 tot 26 Mei 1930 74 1/5 K.G. Hongaarsche 64 1/5 K.G. Zuid-Russische. Van 23 Mei—19 Sept. 1932 No. 3 Canada. 5) De jaargemiddelden zijn berekend uit de gemiddelde prijzen van April, Mei en Juni van

BOUWMATERIALEN						KOLONIALE PRODUCTEN													
VURENHOUT basis 7 ^{1/2} f.o.b. Zweden/Finland per standaard van 4.672 M ³ .		S T E E N E N		CACAO G.F. Accra per 50 K.G. c.i.f. Nederland		COPRA Ned.-Ind. f. m. s. per 100 K.G. Amsterdam		KOFFIE Robusta Locoprijzen Rotterdam per 1/2 K.G.		RUBBER 1) Standaard Ribbed Smoked Sheets loco Londen per lb.		SUIKER Witte kristal-suiker loco R'dam/A'dam per 100 K.G.		THEE Af. N.-I. thee v. A'dam gem. pr. Java en Sumatrathee p. 1/2 K.G.		INDEXCIJFER			
fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	fl.	%	Sh.	%	fl.	%	fl.	%	cts.	%	100,0	100,0
159,75	100	15,50	100,-	19,-	100,-	42/6	100,-	35,87	100,0	61,375	100,0	2/11,625	100,0	18,75	100,0	84,5	100,0	100,0	100,0
153,50	96,1	15,75	101,6	19,50	102,6	49/-	115,3	34,-	94,8	55,375	90,2	2/-	67,4	17,50	93,3	94,25	111,5	96,0	102,6
160,50	100,5	14,50	93,5	18,50	97,4	68/-	160,0	32,62	90,9	46,875	76,4	1/6,375	51,6	19,12	102,0	82,75	97,9	87,5	109,1
151,50	94,8	12,-	77,4	18,50	97,4	57/3	134,9	31,87	88,9	49,625	80,9	-10,75	50,2	15,85	84,5	75,25	89,1	84,6	97,4
146,00	91,4	14,-	90,3	21,25	111,8	45/10	107,9	27,37	76,3	50,75	82,7	-10,25	28,8	13,-	69,3	69,25	82,0	81,9	85,5
141,50	88,6	12,50	80,6	20,75	109,2	34/11	82,2	22,62	63,1	32	52,1	-5,875	16,5						

De laatste Cuba-statistiek is als volgt:

	1933	1932	1931
	tons	tons	tons
Productie . . . . . (Raming)	1.995.000	2.602.864	3.122.186
Ontvangsten	35.803	22.081	28.393
Totaal sedert 1/1	839.965	1.276.620	1.544.522
Verscheppingen	73.577	58.379	91.952
Voorraad	782.823	1.080.589	1.455.554

In Engeland was de week bijzonder rustig. Voor ruwsuiker bestond zoo goed als geen belangstelling, terwijl ook op de Londensche termijnmarkt weinig omging. De ondertoon was echter prijshoudend en het slot kwam practisch onveranderd.

Op Java verkocht de N.I.V.A.S. ca. 4000 tons Supérieur en ca. 2000 tons bruine suiker.

Hier te lande was de stemming eveneens prijshoudend. Na eenige fractioneele fluctuaties belandden de slotnoteringen op de Amsterdamsche termijnmarkt op een $f \frac{1}{4}$ hooger niveau dan de voorafgaande week met de ondervolgende cijfers: Aug. $f 5 \frac{1}{2}$, Dec. $f 5 \frac{7}{8}$, Mrt. $f 6 \frac{1}{8}$ en Mei $f 6 \frac{1}{4}$.

KOFFIE.

Het artikel bleef ook in de afgelopen week zeer kalm gestemd en de kost- en vrachtofferes van Rio en van Santos zijn bij de meeste afloaders een fractie verlaagd. Aangezien de dollarkoers echter iets gestegen is, komen de aanbiedingen, omgerekend in Hollandsch geld, ongeveer even hoog uit als een week geleden.

Uit de gisteren bekend geworden Weekstatistiek van Brazilië is gebleken, dat in de vorige week van Santos naar Europa verscheept zijn 218.000 balen tegen 106.000 balen in de week daarvoor en naar de Vereenigde Staten 193.000 balen tegen 172.000 balen. Verscheept werden van Rio naar Europa 42.000 balen tegen 47.000 balen en naar de Vereenigde Staten 26.000 balen tegen 20.000 balen. Als verkocht door Santos worden opgegeven naar Europa 155.000 balen tegen 151.000 balen en naar de Vereenigde Staten 211.000 balen tegen 194.000 balen.

Als vernietigd in de vorige week worden opgegeven 1000 balen te Rio en 72.000 balen te Santos, tezamen 73.000 balen. Officieel is door den Nationalen Koffie-Raad medegedeeld, dat vanaf 30 April tot 15 Juli vernietigd zijn 2.313.000 balen en dat vanaf het begin der vernietiging in den aanvang van 1931 tot 15 Juli 1933 vernietigd zijn: 6.388.000 balen te Santos, 1.503.000 balen te Rio de Janeiro, 632.000 balen te Victoria, 9.887.000 balen in Sao Paulo en 466.000 balen op verschillende andere plaatsen, tezamen 18.876.000 balen.

Uit een dezer dagen ontvangen officieele telegrafische mededeeling is gebleken, dat de voorraden, teruggehouden in de binnenlandsche pakhuizen en in de spoorwegstations van de Staten Sao Paulo en Minas Geraes bedragen hebben op 31 Mei 15.641.000 balen, waarvan 6.893.000 balen bestemd waren tot vernietiging door het Nationale Koffie Departement en dat deze voorraden op 30 Juni bedroegen 14.345.000 balen, waarvan 6.328.000 balen tot vernietiging door het Koffie Departement waren bestemd. Aangezien de in bedoelde Staten teruggehouden voorraden op 30 April bedragen hebben 16.888.000 balen, zijn zij in de maanden April en Juni verminderd met 2.543.000 balen.

Nu bekend is hoe groot de op 30 Juni in het binnenland van Brazilië teruggehouden voorraden waren, blijkt dat de nieuwe oogst op 1 Juli begonnen is met een zichtbaren wereldvoorraad van 23.022.000 balen, verdeeld als volgt:

Zichtbare wereldvoorraad volgens G. Duuring & Zoon	6.452.000 balen
Voorraad binnenland Sao Paulo en Minas Geraes	14.345.000 "
„Pledged Stock” Sao Paulo	2.100.000 "
Voorraad binnenland Rio	125.000 "
Tezamen	23.022.000 balen

De totale zichtbare wereldvoorraad bedroeg op 1 Juli 1932 31.513.000 balen. De zichtbare wereldvoorraad is dus in het afgelopen oogstjaar 1 Juli 1932/30 Juni 1933 verminderd met 8.491.000 balen, wat het gevolg is van de op groote schaal door Brazilië voortgezette vernietiging van een deel der overtollige voorraden. Zooals reeds meermalen te dezer plaatse is medegedeeld, wordt echter voor het oogstjaar 1933/34 in Brazilië gerekend op een „bumpercrop”, die officieel in het productieland zelf geschat wordt op 30 miljoen balen, doch door particulieren op nog veel hooger cijfer. Bij een wereldverbruik van Braziliekoffie van 12 à 13 miljoen balen en bij een voortzetting der vernietiging op den thans gevolgden voet zou dus bij

het einde van het nieuwe oogstjaar weder gerekend moeten worden op een zichtbaren wereldvoorraad van vele miljoenen balen meer dan de hoeveelheid van 30 Juni l.l.

De kost- en vrachtaanbiedingen van Santos zijn op het oogenblik, onder aftrek van het op circa 15 dollarcenten geschatte voordeel van de bijlevering van de bekende bonus van 10 pCt., voor gewoon goed beschreven Superior Santos op prompte verschepping nu ongeveer \$ 10.10 à 10.40 per cwt. en voor dito Prime ongeveer \$ 10.35 à 10.65. Voor Rio type New-York 7 met beschrijving prompte verschepping, komen de offertes, op dezelfde wijze berekend, uit op ongeveer \$ 8.60 à 8.65. Bij den dollarkoers van heden staan deze aanbiedingen gelijk met onderstaande prijzen in gouddollars:

Santos Superior	\$ 7.35 à 7.55
„ Prime	„ 7.50 à 7.75
Rio 7	„ 6.25 à 6.30

wat voor Santos een fractie lager à een fractie hooger is dan verleden week en voor Rio gelijk is aan verleden week.

De uitklaringen van Nederlandsch-Indië in de maand Juni hebben bedragen: naar Nederland 15.177 pic., naar de Vereenigde Staten 2.274 pic., naar Scandinavië 12.931 pic., naar Frankrijk 18.831 pic., naar overig Europa 19.699 pic., totaal 68.912 pic. tegen 176.340 pic. in Juni 1932. Van 1 Januari tot 30 Juni bedroegen de uitklaringen dit jaar 325.827 pic. tegen 561.259 pic. verleden jaar.

De prijzen in de eerste hand in Nederlandsch-Indië zijn, nu het aanbod ruimer geworden is, voor de ongewassen Sumatra Robusta soorten 1 à $1 \frac{1}{4}$ ct. en voor gewassen Robusta $\frac{1}{4}$ ct. lager dan een week geleden. De noteringen zijn thans aan te nemen op:

Palembang Robusta, Augustus verschepping, $12 \frac{1}{2}$ ct.; Benkoelen Robusta, Augustus verschepping, $12 \frac{1}{4}$ ct.; Mandheling Robusta, Augustus verschepping, 14 ct.; W.I.B. f.a.q. Robusta, Augustus verschepping, $17 \frac{1}{4}$ ct., alles per $\frac{1}{2}$ K.G., cif, uitgeleverd gewicht, netto contant.

De noteringen aan de Rotterdamse termijnmarkt liepen $\frac{1}{4}$ ct. terug. September staat thans genoteerd $12 \frac{1}{4}$, December $13 \frac{1}{8}$, Maart $13 \frac{1}{8}$, en Mei $13 \frac{1}{8}$.

De officieele loco-notering van Superior Santos bleef onveranderd 22 ct. per $\frac{1}{2}$ K.G. en die van Robusta $22 \frac{1}{2}$ ct.

De slotnoteringen te New-York waren:

	Gemengd Contract				Santos Contract			
	(basis Rio No. 7)				(basis Santos No. 4)			
	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei
1 Augustus	\$ 5.66	5.78	5.90	5.98	7.73	7.91	8.02	8.07
24 Juli	„ 5.80	6.06	6.26	6.32	7.96	8.24	8.38	8.43
17 Juli	„ 6.63	6.88	7.10	7.23	8.90	9.10	9.25	9.38
10 Juli	„ 6.10	6.26	6.32	6.32	8.44	8.44	8.43	8.44

Rotterdam, 1 Augustus 1933.

IJZER.

In den toestand op de West-Europeesche exportmarkt van ruwijzer is de laatste weken weinig verandering te bespeuren geweest. Er worden in Lux 3 zoo goed als geen zaken gedaan; de notering is ongewijzigd 35/- goud fob. Antwerpen.

De reeds eenigen tijd vrij gunstige stemming op de Fransche markt duurt voort; de prijs van P.L. No. 3 is om en de bij de 215—220 Frs. basis Longwy. Ook op de Belgische markt worden af en toe aardige partijtjes verkocht; de prijs is hier 300 B. Frs. fob. grens. De besprekingen omtrent de oprichting van een Fransch verkoopkantoor voor ruwijzer hebben intusschen weer eenigen voortgang gemaakt, hetgeen ongetwijfeld van invloed is op de vraag.

Ondanks de verlofperiode in Schotland, die altijd oorzaak is van een vermindering der specificaties van ruwijzer, is de vraag elders zoodanig, dat de geheele productie Cleveland No. 3 in het verbruik overgaat. De nieuwe vraag is thans naar kleine partijen voor prompte levering. Voorraad is er zoo goed als niet. Van uitbreiding der voortbrenging is echter ook nu nog geen sprake. Prijzen onveranderd: 62/6 en 64/6 franco Tees en elders N. O. kust; 65/3 en 62/3 franco Glasgow en Falkirk. Op de exportmarkt wordt tegen zeer lage prijzen aangeboden; genoemd wordt 53/6 fob. Middlesbrough.

In de positie van staal op de exportmarkt is geen wijziging gekomen. Verbruikers weigeren de prijzen van het kartel te betalen; zij dekken hun onmiddellijke behoefte bij den handel en wachten verder af. Stafijzer noteert officieel 60/- goud fob. Antwerpen, maar laat den verkoop in Engeland tegen 55/- goud fob. Antwerpen toe!